

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

56. De annis, qui fluxerunt ab excidio templi vsque ad Christi Domini
aduentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Annorum omnium summa 260. vel 261. sed anni Regum Israelis si computentur, efficiunt summam annorum 241. vt colligitur ex libris Regum.

Ieroboam	an.	22
Nadab		02
Baſa		24
Ela		02
Zamri dieb.		07
Amri		12
Achab		22
Ochozias		02
Ioram		12
Iehu		28
Ioachaz		17
Ioas		16
Ieroboam		41
Zacharias menſib.		06
Sellum menſe.		01
Manahem		10
Phaceias		02
Phaceias		10
Oſee		09

Omnes anni ſimul collecti, ſunt 240. vel 241. cum menſibus ſeptem, quorum annorum ſumma maior eſt viginti annis, quam ſumma annorum regu Iuda eodem tempore regnantium.

De hac concordia annorum Regum Iſraelis, & Regum Iuda ſcripſit Richardus S. Victoris 2. part. ſuarum operum paulo poſt initium: ſcripſerunt quoque Hugo S. Victoris, Lyranus, Abulenſis: & multis modis conciliant. Hieronymus ſcripſit ad Vitalem preſbyterum his verbis: *Relege omnes veteris teſtamenti libros, & tantam annorum reperies diſſonantiam, & numerum inter Iudam, & Iſrael, id eſt, inter Regnu utrumque conſuſion, vt huiuſcemodi herere queſtionibus, non tam ſtudioſi, quam otioſi hominis eſſe videatur. Dicendum exiſtimo, aliquot fuiſſe inter regna in Iſraele, que explicata non fuerunt. Nec mirum, inter regna fuiſſe in regno impio, & quod ob factio nes, bella ciuilia, & crebras familiarum viciffitudines, & mutationes aliſidue perturbabatur. Vel fortaliſſis computatur ſolum anni, quibus aliquis Rex Iſraelis bene vixit: nam fortaliſſis Zacharias rex regnauit viginti annis, quia tamen ſex menſibus bene vixit, dicitur in ſcriptura regnaſſe tantum ſex menſibus.*

Caput LVI.

De Annis qui fluxerunt ab excidio Templi, vſque ad Chriſti Domini aduentum.

Supra iam admonui, Temporum ſcriptores, ſextam Mundi ætatem numerare ab euerſione Templi, vſque ad Chriſti Domini aduentum. Sed dubia queſtionis eſt quot annos hæc ætas contineat. Ego Euſebium, & veteres ſcriptores ſecutus, ei tribuo probabiliter annos 590. vel 589. vel certe 588. pro vt numeros integros, vel inceptos computare conſueuimus. Quorum ſumma annorum ita ſubducitur: Natus eſt Chriſtus Dominus Olympiade 194. anno tertio eius. Porro Cyrus primus Perſarum rex cœpit regnare Olympiade 55. anno primo. Ab Olympiade 55. ad O-

lympiadem 194. ſunt Olympiades 140. & conſiſtunt annos 560. Ab his deme vnum, quia ortus eſt Dominus anno tertio Olympiadis 195. Remanent igitur anni 559. His adiunge ex 70. annis, per quos Iudæi fuerunt in exilio Babylónico, 31. quoniam Cyrus Babylonem expugnauit Olympiade 55. anno primo, quo anno liberati ſunt ex captiuitate Babylonica Iudæi, vt ſecundus liber Paralipomenon, & primus Eſdræ tradunt, quod neceſſe eſt accidiſſe anno primo regni Cyri. Simul igitur collecti anni 559. & 31. conſiſtunt ſummam annorum 590. vel 589.

Item, ſumma annorum huius ætatis ſubduci poteſt ex annis, quibus Monarchia Chaldæorum permanſit; & deinde Monarchia Perſarum, poſtea Græcorum vſque ad Romanorum Imperium.

Chaldæorum Monarchia.

Nabuchodonofor regnauit annis 43. vel 45. Euilmerodac. an. 20. vel ſecundum alios 23. Niriglaſſar, qui alio nomine dictus eſt Reglaſſar, an. 4. vel 3. Labofardac, qui alio nomine vocatus eſt ab alijs Nabonidus ſiue Nebrindus. an. 7. vel 6. Balthaſſar ſecundum Hebræos, Nabuchodonoforis nepos ex filio. an. 3. vel ſecundum alios 10.

Summa horum annorum ſecundum

Hebræos, continet annos 70

De hac Chaldæorum Monarchia,

Primò queritur, quomodo intelligatur, quod prædixit Hieremias cap. 27. ſeruituras omnes gētes Nabuchodonofor, & filio eius, & filio filij eius: videtur enim ex his verbis colligi, duraturum Imperium Nabuchodonofor tantummodo vſque ad tertiam generationem eius, videlicet vſque ad nepotē ex ipſius filio; cum tamen omnes Temporum ſcriptores conſtituant plures Reges quam tres in Chaldæorum Monarchia. quare meritò queritur, quot Reges in hac Monarchia imperauerint. Eſt Iudæorum opinio, tres tantum in ea Reges imperaſſe, ſcilicet Nabuchodonofor, deinde Euilmerodac filium eius, & vitimum Balthaſſar filium Euilmerodac. Hæc opinio retinet quidem Hieremiæ vaticinium; ſed pugnat cum communi ſententia ſcriptorum, qui plures Reges Babyloniæ recentent.

Berolus, & Megatheſes apud Iofephum Reges Chaldæorum numerant ſic: primum quidem Nabuchodonofor; ſecundum, Euilmerodac; tertium, Niriglaſſar; quartum, Labofardac; quintum, Nabonidum. Eoſdem Reges commemorant Polyhiſtor, & Alphæus apud Euſebium, lib. 10. de Preparatione Euang. ca. 11.

Iof. libr. 10. Antiq. ca. 13. & lib. con. Appionem.

Eſt tertia opinio aliorum, enumerantium Reges Chaldæorum ad hunc modum: Primò Nabuchodonofor ſeniores; Secundo Nabuchodonofor iuniores; Tertio, Euilmerodac; Quarto, Reglaſſar; Quinto, Nabofardac; Sexto Balthaſſar, ita recentet eos Auctor Hiſtorie ſcholæſtica. Profectò quamcumque opinionem ſequamur, prædictum Hieremiæ vaticinium tueri, & ſeruare debemus; quare ſi dixerimus fuiſſe plures reges, quam tres Chaldæorum, fatendum erit, tres tantum fuiſſe veros, & legitimos reges, videlicet Na-

buchodonosor, Euilmerodac filii eius, Balthasar nepotem ex filio, ceteros vero, quos alij recensent, puta, Niriglassar, Reglassar, & Labosardac per tyrannidem siue tumultus in ea gente concitatos regnum occupasse, & tandem e regno expulsos fuisse, & Balthasar filium Euilmerodac, & nepotem Nabuchodonosoris auitum paternumque regnum recuperasse. Itaque iuxta Hieremiam vaticinium, in Babylone tres reges fuerunt, veri nempe, & legitimi. Nabuchodonosor, Euilmerodac filius, & Balthasar filius Euilmerodac: cui, Tyrannis eiectis, auitum regnum est restitutum. Daniel. 5. Nabuchodonosor dicitur pater Balthasar, hoc est, auus.

Secundo quæritur, Quædiu steterit Chaldæorum Monarchia? Tres quatuorue sunt scriptorum sententia, vna est Iudeorum, annos sic enumerantium. Nabuchodonosor regnavit annis 45
Euilmerodac, an. 23
Balthasar, an. 3

Qui omnes anni cõficiunt summam annorum integrorum 70. minimè completam: & hos annos dicunt Iudæi fuisse annos captiuitatis Babylonicæ: quam annorum summam inchoant à primo anno Nabuchodonosor, qui fuit tertius annus Ioachim regis Iuda, qui captiuus abductus est Babylonem vna cum Daniele, & tribus pueris, & socijs, & alijs. Secunda est opinio Genebrardi in Chronico numerantis reges Chaldææ Monarchiæ, hoc ordine:

Nabuchodonosor regnavit annis 45
Euilmerodac, an. 23
Balthasar an. 10.

Qui omnes summam efficiunt annorum 78
Et quia putat Genebrardus Iudæorum captiuitatem cõpisse anno octavo regni Nabuchodonosor, quando Iechonias vna cum matre, & populis captiuus in Babylonem abductus est, & terminari anno primo Cyri regis Persarum, detractis octo annis ex annis Nabuchodonosoris, quibus ante captiuitatem regnaverat: ceteros 70. qui restant, attribuit captiuitati iam dictæ. Tertia opinio est recentiorum, quam sequuntur Ioannes Lucidus, Annius, Scultetus, & alij, qui annos ita recensent.

Nabuchodonosor regnavit annis 45
Euilmerodac an. 30
Reglassar an. 3
Labosardac an. 6
Balthasar, an. 5

Qui quidem omnes anni cõficiunt summam 89. annorum. Hi nimirum auctores putant Iudæicam captiuitatē cõpisse anno 11. Sedechiæ regis Iuda, cum fuit templum incensum à Chaldæis, & Hierosolyma deuastata, & finiri in anno 1. Cyri regis Persarum, cuius edicto Iudæi captiuitate soluti, & liberi in patriam redierunt. Et quia annus 11. Sedechiæ incidit in annum 19. Nabuchodonosoris, ideo si ab annis 89. demantur 19. super sunt 70. anni captiuitatis.

Sulpitius lib. 2. sacre historiae prædictos reges numerat hoc modo:

Nabuchodonosor regnavit annis 26
Euilmerodac an. 12
Balthasar an. 14
Post quem regnavit Darius Medus an. 18

Qui omnes efficiunt summam annorum 70. vsq. ad primum annum Cyri regis Persarum, qui Babylonijs imperavit vsque ad Darium Medum, & captiuitatem Iudæorum soluit. Numerat Sulpitius annos captiuitatis ab anno 19. Nabuchodonosoris, qui fuit vltimus Sedechig regis Iudæ, vsque ad primum annum Cyri regis Persarum.

Berosus, & Megasthenes apud Iosephum lib. 1. Antiquitatum ca. 13. Regum Chaldæorum annos ita recensent.

Nabuchodonosor imperavit annis 43
Euilmerodac, an. 28.
Niriglassar, an. 4.
Labosardac, mensib. 9.
Nabonidus alio nomine dictus Balthasar, an. 17

Qui omnes anni cõficiunt summam annorum 72. Atque hæc opinio mihi magis probatur, quia auctoritate Berosi, Megasthenis, Iosephi, & Hieronymi confirmatur. Quare, iuxta communem omnium sententiam dicendum est, Nabuchodonosor regnasse annis 45. qui etiam colligi videtur ex sacris literis. Nam à transmigratioe Iechoniæ vsque ad primum annum Euilmerodac, effluerunt anni 37. quia 4. Reg. 25. & Hierem. 41. dicitur iussu Euilmerodac ipso anno, quo regnare cõeperat, qui fuit 37. transmigratioe Iechoniæ, eductum esse Iechoniam ex carcere: ergo imperium Nabuchodonosoris duravit vsque ad annum 37. transmigratioe Iechoniæ. Sed annus, quo Iechonias est in Babylonem captiuus abductus, erat annus octauus Nabuchodonosoris: ergo Nabuchodonosor regnavit annis 45.

Nec obstat quod Berosus, & Megasthenes apud Iosephum dicunt Nabuchodonosorem regnasse annis 43. nam intelligunt annos integros, & omni ex parte completos 43. Scriptura verò memorat annos tantum inchoatos 45. Iosephus itaque annos captiuitatis numerat ab octavo anno Nabuchodonosoris, quando Iechoniam captiuum abduxit in Babylonem, vna cum matre & populis, & sic computat annos 70. captiuitatis, vsque ad Cyrum regem Persarum, qui bello Babylonem cepit: non quidem anno primo sui regni, sed post aliquot in regno Persarum annos exactos. Et cum in scripturis dicitur, solutam esse Iudæorum captiuitatem anno primo Cyri regis, intelligitur anno primo, quo cõeperat in Babylone regnare.

Tertio quæritur, Quis nam rex ille fuerit Darius Medus, qui in Babylone regnasse fertur Daniel. 5. c. 9. & 11. Balthasare interfecto. De hoc Dario Medo, nihil legitur apud profanos scriptores. Communis est opinio, qui de Temporibus scripserunt, eum fuisse auunculum Cyri primi Persarum regis, Artaxias nempe vltimi Medorum regis filium, & fratrem Mandanes matris Cyri: quam opinionem primus videtur inuexisse Iosephus lib. decimo Antiq. capti. tertio. Quidam alij censent, Darium Medum fuisse eum, quem Berosus & Megasthenes apud Iosephum libro decimo Antiquit. capti. decimo tertio, & libro primo, contra Apionem, appellant Nabonidum, vltimum Chaldæorum regem. Sulpitius vero, sacre historiae, censet esse Darium ex genere Medorum, qui ante Cyrum occidit Balthasarem.

& fami.

& familia Nabuchodonoforis regno Chaldaeorum depulerit, & sibi regnum illud usurpauerit. Sed non est cur opinionem communem suo loco moueamus. Fuit ergo Darius Medus auunculus Cyri, qui vna cum ipso Cyro Persa, Balthafaro victo Chaldaeorum rege deuictio & occiso Babilonem cepit. At inquit, si Cyrus & Darius Babilonem ceperunt, cur Daniel scribit, Darium successisse Balthafari? quo modo item apud Danielem dicitur Darius ante Cyrum regnasse, & Cyrus post ipsum? Quo modo etiam Darius auctoritate regia omnia constituere & decernere videtur? Respondeo, Cyrum quamuis aliqui regem Persarum, Dario auunculo suo, & seni (erat enim annos natus sexaginta duos, ut legitur apud Danielem, 5. ad finem) auctoritatis honorem detulisse. Vt verissimum sit, quod dictum est Balthafari: *Diuisum est regnum suum, & datum est Medo & Persis*: fuit enim reuera datum Dario Medo, & Cyro Persae: & Dario interfecto, remansit solus Cyrus in regno Chaldaeorum, qui vna cum Dario illud bello ceperat.

Quarto quaeritur, Quomodo historia profana, cum sacra historia in hac parte conueniat? Nam apud Danielem legimus, eadem nocte, qua est Babilon capta a Medis & Persis, splendidum & magnificum conuiuium Balthafarem Babilonis regem egisse; & tamen profani Scriptores literis prodiderunt, Cyrum urbem Babilonem obsedisse, & Euphratem fluiuium magnum in multos alueos diuisisse, ut commodè milites armati, hostili impetu Babilonios inuaderent, & urbem ipsam caperent: quod sanè fieri nequiuisset, nisi multo labore, opera, & longo tempore. Respondeo: quamuis Babilon obsideretur ab hostibus, nihilominus Balthafarem Chaldaeorum regem putauisse, se in tuto esse, nec periculi suspicionem habuisse: ut mirum non sit, si tam splendidum, & magnificum conuiuium celebrauerit. Et Herodorus libro 1. & Xenophon libro 7. testantur, eo die, quo capta est Babilon a Cyro rege Persarum, Babilonios diem festum egisse publicis ludis, saltationibus & conuiuijs, & totam eam noctem in maximo luxu & intemperantia transegisse, & ideò illum diem esse à Cyro electum, ut illam spoliarent ac diriperent. Balthafar etiam rex urbem Babilonem nequam expugnari posse credebat, quippe quae erat munitissima, & quae hostes vndeque ab ingressu prohibebat, eo quod eam flumen Euphrates interflueret. Praeterea, fieri potuit, ut hostes quasi longae obsidionis taedio defessi, fingere se soluta obsidione decedere, & Balthafar putaret eos reuera recessisse, & ob id quasi è tanto periculo liberum, conuiuium celebrasse.

Persarum Monarchia.

- 1 Cyrus regnauit annis 30.
- 2 Cambyses annis 8. vel 9.
- 3 Migi fratres, 7. mensibus.
- 4 Darius Hystaspis filius, annis 36.
- 5 Xerxes, vel Xerxes annis 24. vel 20.
- 6 Artabanus, mens. 7. vel dieb. 7.
- 7 Artaxerxes, vel Artaxerxes Longimanus, annis 40.

- 8 Xerxes, vel Xerxes II. mensibus 2.
- 9 Segdianus, mensibus 8.
- 10 Darius Nothus, annis 19.
- 11 Artaxerxes, vel Artaxerxes Mnemon, annis 43. vel 40.
- 12 Ochus, annis 23. vel 26.
- 13 Arses Ochi filius, annis 3. vel 4.
- 14 Darius Codomanus, annis 6. vel 4.

Durauit igitur Monarchia Persarum penes 14. reges Persicos: secundum aliquos annis 228. vel 230. vel 250. Hi anni ponuntur ab Eusebio, Beda, Adone, Mariano, Orhone Vrispergensis, quos acceperunt ex Herodoto, Trogo, Diodoro, Iustino.

De hac Persarum Monarchia.

Primo quaeritur, Quot reges Persarum fuerint? Ioan. Annius, quem multi iuniores secuti sunt ex fictis ac suppositijs auctoribus, Metasthene, & Philone, octo tantum Persarum reges enumerat, hoc ordine: Primum, Cyrum, & Darium Medum simul; secundum Artaxersem primum, dictum Assuerum, filium Darij; tertium, Cyrum Artabanum, & Darium Longimanum; quartum, Darium Norhum; quintum, Artaxersem magnum, siue Darium Mnemonem; sextum, Artaxersem Ochum; septimum, Arsem; octauum, Darium Codomanum. Sed hos reges hoc ordine recenset Annius, ut literas sacras, in quibus fit mentio de regibus Persarum, suo sensu explicaret. Iudaei quatuor tantum reges Persarum constituunt, eo quod Daniel. 11. legitur: *Ecce adhuc tres reges stabunt in Perside, & quartus ditabitur opibus nimis super omnes. Et cum inualuerit diuitijs suis, concitabit omnes aduersus regnum Graeciae. Surge vero rex fortis & dominabitur, & faciet quod placuerit ei.* Sed reuera ex Daniele colligi certo non potest tantum fuisse quatuor reges Persarum; quoniam Daniel eo in loco solum praedixit reges Persarum, qui futuri erant insignes proxime post Darium Medum, vsque ad Xersem, qui erat totam Graeciam ingenti militum copia perturbaturus: & deinde subito Daniel, praetermissis alijs regibus Persarum, conuertit sermonem ad Alexandrum Magnum.

Vera igitur sententia est communis Graecorum & Latinorum historicorum, a Cyro primo rege Persarum, vsque ad Darium Codomanum victum ab Alexandro, fuisse quatuordecim reges Persarum, eo ordine, quem supra posuimus: quamuis quidam eorum fortassis per tyrannidem, & bellicos tumultus regnum occupauerint.

Secundo quaeritur, Quot annis regnum Persarum durauerit. Iudaei censent vno anno & quinquaginta durasse: Genebrardus 171. Ioannes Lucius, Annius, & alij, 191. Hi omnes eo vno argumento mouentur, quod Nehemias 1. Eldrae capit. 11. numerat omnes Pontifices Iudaeorum, a soluta captiuitate Babilonica, vsque ad Iaddum Pontificem, qui obuiam Alexandro Magno uenienti Hierosolymam processit. Sed illi Pontifices, qui eo capite numerantur, cum pauci fuerint, longum tempus non excesserunt. Item, Nehemias, qui eos Pontifices numerauit, viuere ad longum tempus non potuit, cum ex his fuerit, qui ex captiuitate Babilonica redierunt. Cete-

rūm communis est omnium Historicorum Græcorum, & Latinorum opinio, durasse Perfarum imperium annis 224. vel 228. vel 239. nam Cyrus regnare cœpit Olympiade 55. anno primo, & Alexander Magnus, qui Perfarum Imperium evertit, fertur cœpisse regnare, teste Diodoro libr. 17. Olymp. CXL. anno primo.

Fluxerunt igitur à Cyro vsque ad Alexandrum Magnum, Olympiades 56. quæ efficiunt summam annorum 224. quibus si addideris quatuor vel sex annos alios Alexandri Magni, vsque ad victoriã quam adeptus est Dario ultimo rege Perfarum deuictio, conficies annos 228. vel 230.

Tertiò quæritur, Quis rex Perfarum fuerit is, de quo dicitur i. Esdræ capit. 4. numer. 6. & 7. In regno autem Assueri, in principio regni eius, scripserunt accusationem aduersus habitatores Iudæ, & Hierusalem. Sulpitius. libr. 2. putat fuisse Artaxerxem Longimanum. Sed respondeo cum communi omnium historicorum sententia, quam habet Iosephus libro 11. Antiquitatum capite 22. & Eusebius in Chronico, eum regem fuisse Cambysem Cyri filium. Nam Esdras eo capite postquam redeundi in patriam, & reedificandi templum, & ea accepta facultate, Iudæos rediisse, & cœpisse Templi ædificationem, sed postea opus fuisse impeditum per terræ incolas; subiungit, impeditum fuisse opus omnibus diebus Cyri regis Perfarum, & vsque ad regnum Darij item regis Perfarum. Et mox subiicit: In regno autem Assueri, & quæ sequuntur, quibus verbis Esdras reddit causam, impeditæ ædificationis Templi vsque ad Darium: Quia in regno, inquit Assueri, in principio regni eius scripserunt accusationem aduersus habitatores Iudæ & Hierusalé. Ergo is rex Assuerus, fuit Cambyfes, qui patri suo Cyro in regno successit.

Quartò quæritur, Quis rex Perfarum fuerit Artaxerxes, de quo i. Esdræ cap. 4. numer. 7. legimus: Et in diebus Artaxerxis scripsit Beselam Mithridates, & Tabeel & reliqui qui erant in consilio eorum, ad Artaxerxem regem Perfarum. Sulpitius libro 2. credit fuisse Artaxerxem Longimanum. Est communis opinio, eum regem, fuisse eundem Cambysem, filium Cyri, quem Esdras Iudæorum more Assuerum ante vocauerat; postea nomine Persico Artaxersem nominat. Nam eo loco Esdras sermonem continuat, & primum generatim dixit: In principio regni Assueri, terra incolæ (videlicet Samaritæ Iudæis infensi) scripserunt accusationem. Et mox speciatim. Et in diebus Artaxerxis scripsit Beselam, &c. ubi particula, &, more Hebraico causam significat; quasi diceret Esdras: nam à diebus eiusdem regis Assueri, quem Persæ Artaxerxem vocare consueverunt, scripserunt Beselam, & reliqui.

Quintò quæritur, Quis rex Perfarum fuerit Darius ille, cuius meminit Esdras cap. 4. libri primi. num. 6. & 24. quibus in locis ait, impeditam esse ædificationem Templi vsque ad regnum Darij regis Perfarum, scilicet, vt ibi dicitur, vsque ad annum secundum regni eius. Sulpitius libr. 2. historie sacre, putat esse Darium Nothum, qui regnavit in Persiæ inter duos Artaxerxes, Longimanum, & Mnemonem. Sed communis & vera sententia est,

fuisse Darium Hyftaspis filium, qui Cambyfi, & duobus fratribus cognomento Magis successit. Et idem Darius est, cuius meminit Esdras cap. 5. num. 8. & capite sexto, num. 1. & 13.

Sextò quæritur, Qui reges Perfarum fuerint Darius, & Artaxerxes, de quibus dicit Esdras cap. 6. num. 14. Et edificauerunt & construxerunt, iubente Deo Israël, & iubente Cyro & Darii & Artaxerxe regibus Perfarum, & compleuerunt domum Dei vsque ad diem tertium mensis Adar, qui est annus sextus Darij regis. Sulpitius libro 2. sacre historie, censet fuisse Darium Nothum, & Artaxerxem Mnemonem, & anno sexto Darij esse templum completum, postea vero tempore Artaxerxis Mnemonis ornatum, partes, & porticus templi Iudæos perfecisse. Quidam putant, eo loco Esdram non posuisse tres reges, sed duos illos, Cyrum & Darium Hyftaspis filium. Eiusque loci sensum esse: Iubente Cyro & Darii, & Artaxerxe; qui alio scilicet nomine dicitur Artaxerxes. Canus libr. 11. de locis Theologicis ca. 5. vndecimæ obiectioni respondens, probat sententiam eorum, qui dicunt codices eo loco esse corruptos, & additum esse culpa Scripturæ (& Artaxerxe) sed id verisimile non est. Alij sentiunt fuisse Darium Medum, & Darium Hyftaspis filium, & sententiam esse: Aedificauerunt iubente Cyro, & Darii Medo, & Artaxerxe, hoc est, Darii Hyftaspis filio. Verum ea communis opinio merito probatur, vt potè admodum veritati consentanea, esse Darium filium Hyftaspis, & Xerxem filium eius, quem Esdras Artaxerxem vocat, aut saltem Artaxersem Longimanum: nam hic Longimanus, aut Xerxes pater eius, dedit facultatem Nehemiæ, vt urbem repararet: sicut Cyrus & Darius Hyftaspis dederant facultatem, vt reedificaretur templum.

At inquires, i. Esdræ 6. dicitur, Templum esse ædificatum iubente Cyro & Darii & Artaxerxe regibus Perfarum: at Xerxes filius Darij, non dedit facultatem templum ædificandi. nam i. Esdræ 6. numer. 15. absoluta est & perfecta Templi ædificatio anno sexto Darij: sed post Darium regnavit Xerxes, & post Xerxem Artaxerxes Longimanus. Ad hoc dubium respondent quidam, tempore Darij templum fuisse completum, tempore vero Artaxerxis Longimani additum templi ornatum, vna cum portis & porticibus; aut saltem hæc addita esse Templo sub Xerxe filio Darij Hyftaspis, & patre Longimani. Aliorum est sententia, quam ego magis probo, verba Esdræ referri ad totam ædificationem Templi & vrbis. Sic enim ibi est: Et edificauerunt, & construxerunt, iubente Deo Israël, & iubente Cyro, & Darii, & Artaxerxe regibus Perfarum; & compleuerunt domum Dei vsque ad diem tertium mensis Adar, qui est annus sextus Darij regis. Quorum verborum sententia est, ædificasse Iudæos, Templum scilicet & urbem, iussu trium regum, Cyri, Darij Hyftaspis filij, & Xerxis vel filij eius Artaxerxis Longimani; at Templi ædificationem perfecisse anno sexto Darij regis.

Quintò quæritur, Quis rex Perfarum fuerit is, qui primo Esdræ 7. dicitur Artaxerxes, cuius iussu & auctoritate Esdras Hierosolymam rediit? Respondeo cum communi omnium sententia

fuisse

fuisse Artaxersem Longimanum, qui in Perside post Darium Hytaspis filium, & Xersem regnavit. Vel respondeo cum Iosepho, fuisse Xersem filium Darij Hytaspis, & patrem Artaxerxis Longimani.

Sexto quaeritur, Quis ille fuerit Artaxerxes, cuius iussu 2. Esdr. 2. Nehemias Hierosolyman venit, & urbem reparavit? Sulpitius libro 2. historiae, putat fuisse Artaxersem Mnemonem, qui Dario Notho successit. Sed communis opinio est, eum fuisse Artaxersem Longimanum, qui 1. Esdr. 7. facultatem dedit Eldrae, ut legis doctrinam restitueret, & postea anno vigesimo concessit Nehemiae, ut urbem restauraret. Quamquam probabile est, fuisse Xersem filium Darij Hytaspis, & patrem ipsius Longimani, ut ait Iosephus libro 11. Antiquit. cap. 5.

Septimo quaeritur, Quis Darius fuerit ille, de quo legitur 2. Esdr. 12. Nume. 22. Leuit. in diebus Eliab, & Ioiada, & Ioannam, & Ieddo, scripti principes familiarum, & sacerdotes in regno Darij Persae. Sulpitius libro 11. opinatur esse Darium Nothum. Alij vero contendunt esse Darium vltimum Perfarum regem, Codomanum appellatum, quem bello vicit Alexander, eo quod memoratur eo in loco Suami Sacerdotes, vsque ad Iaddum. Sed hic est, qui obviam processit Alexandro Hierosolyman venienti. Probabilius est eum regem fuisse Darium Hytaspis filium, qui regnavit in Perside ante duos Artaxerxes; Longimanum, & Mnemonem, & ante Xersem patrem Longimani: & Esdras eo loco per anticipationem numerat aliquos summos Sacerdotes, qui post Darium praedictum pontificatum tenuerunt.

Octavo quaeritur, Quis Darius fuerit, qui memoratur 1. Esdr. 5. & 6. Aggaei 1. & 2. & Zachariae 1. & 7. Sulpitius opinatur esse Darium Nothum, qui inter Artaxersem Longimanum, & Artaxersem Mnemonem Persis imperavit. Sed communis est omnium sententia, esse Darium Hytaspis filium, cuius anno sexto absoluta est Templi edificatio. 1. Esdr. 6.

Nono quaeritur, Quis rex fuerit Assuerus, sub quo accidit historia in libro Esther commemorata. Canus libro 11. de locis Theologicis, cap. 5. ad 9. arguunt. & quidam alij in Chronologijs opinantur esse Darium Medum avunculum Cyri, qui vna cum ipso Cyro imperium Babyloniorum evertit, vel Astyagem avum Cyri regem Medorum, vel Cyaxatem regem Medorum patrem Astyagis. Alii enim Astyagem Medorum regem, Balthasarem interfecto, Babyloniorum imperium occupasse, cui postea Cyrus & Mediae, & Babyloniarum regnum ademit.

Hec tamen alijs sententia non placet, quia Esther 16. dicitur fuisse hic rex Assuerus de genere Perfarum. Iudaei putant esse Cambysen filium Cyri, eo quod 1. Esdr. 4. Cambyses, Assuerus appellatur: ut quia Cambyses fuit Iudaeis maxime infestus. Et hi, & primi Auctores illi probant sententiam suam inde, quod Mardocheus fuit ex numero captiuorum, qui sunt Babylonem abducti, ergo non potuit vivere ultra aetatem Darij Medici, vel Cambysis, aut saltem in tam proeecta aetate non potuit gerere, quae in praedicto Esther libro referuntur. Sunt qui sentiant, fuisse Darium

filium Hytaspis. Genebrardus in Chronologia vult esse Xersem filium Darij, quintum regem Perfarum. Eusebius in Chronico, & Beda in libro de sex aetatibus mundi, dicunt fuisse Artaxersem Mnemonem. Idem quoque censet Sulpitius libro 2. historiae sacrae: ex eo argumentantes, quod alioqui Eldras de ea historia mentionem fecisset. Sed ego probabilius puto esse quod Iosephus libro 11. Antiquitatum cap. 6. & alij opinantur, fuisse Artaxersem Longimanum, quem Iudaei Assuerum appellant: quemadmodum etiam 1. Esdr. 4. Cambysen etiam Assuerum vocabant. Et in eodem libro Esther cap. 11. 12. 13. & 16. Artaxerxes, nomine scilicet Persico vocatur. At dices, Esther 11. Mardocheus dicitur fuisse de numero captiuorum, quos transfudit Nabuchodonosor rex Babylonis de Hierusalem cum Iechonia rege Iudae, ergo Mardocheus non potuit pervenire ad tempus Artaxerxis Longimani, aut certe in tam proeecta aetate non ea gessit, quae in libro Esther memorantur. Respondeo, Mardocheum dici de numero captiuorum, qui fuerunt in Babylonem transfati, quia genus duxit ex ijs parentibus, qui fuerant in Babylonem captivi abducti, & genitus fuerat in ipsa captivitate.

Decimo quaeritur, Quo modo intelligatur, quod Iudaei dixerunt Christo Domino, Ioann. 2. Quadraginta duobus annis aedificatum est templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? hoc enim cum historia parum videtur convenire. Etenim anno secundo Cyri regis Perfarum coepta est Templi aedificatio, & impedita toto tempore Cambysis regis, & resumpta secundo anno Darij Hytaspis filij, & completa anno sexto eiusdem, sed vsque ad sextum annum Darij non fluxerunt anni quadraginta sex.

Plerique respondent, falsos fuisse Iudaeos historiae ignorantem, cum inter annum, quo Cyro iubente, coepta Templi aedificatio, & sextum annum Darij, quo perfectum est, intercedere non potuerint, nisi septemdecim, vel novemdecim, aut viginti anni. Alij vero, annos quadraginta sex sic enumerant. Anno primo vel secundo Cyri coepta est aedificatio, & viginti annis, aut eo amplius Cyrus regnavit, post Cyrum imperavit viginti annis Cambyses dictus Assuerus 1. Esdr. 4. cuius, utpote Iudaeis infensi, toto tempore, interrupta est Templi aedificatio, & deinde Darius Hytaspis filius successit, cuius sexto anno completum est Templum. Verum huic sententiae plurimum obstat, quod habet communis opinio, Cambysen octo tantum annis regnasse. Alij tribuunt Cyro 30. annos, Cambysi 9. duobus fratribus cognomento Magis, vnum annum, & sex Dario, qui efficiunt 46. annos. Alij opinantur, in primis Herodem templum non aedificasse, sed illud, quod post captivitatem Babyloniam extructum fuit, exornasse & amplificasse, & id operis absoluisse novem annis, ut tradit Iosephus libro 15. Antiquitatum, cap. 14. Hoc posito, anni 46. colliguntur in hunc modum. Anni octo, quibus Cambyses opus aedificationis impediterat, & anni sex Darij Hytaspis filij, in quibus templum est completum, & anni novem, quibus Herodes rex templum exornavit, & amplificavit, efficiunt annos viginti tres, &

deinde

deinde si ex annis Cyri regis Persarum sumantur alij viginti tres, colliguntur anni 46. nam Cyrus 30. annis regnavit, & septimo sui regni anno Babylonem cepit, Iudæos captivitate solvit, facultatem dedit, ut templum reedificarent. Sed deinde coepta ædificationis prosecutionem prohibuit ob accusationem aduersus Iudæos factam. Alijs hoc non placet, quia non videtur verisimile, tot annis viuente Cyro, interruptam fuisse ædificationem Templi, & Iudæos non instituisse apud eundem Cyrum, cui grati fuerunt, ut consummaretur intermissa Templi ædificatio, alioqui haud dubie impetraturos. Sed incertum est, an reuera Iudæi id præstiterint, ac curauerint, & nihil obtinuerint, calumniantis eos apud Cyrum Samaritis. Alij respondent, post coeptam ædificationem iussu Cyri, vnum aut alterum annum Cyrum vixisse, & regnasse Cambysen octo annis, & deinde sexto anno Darij completam fuisse ædificationem Templi, & eam postea Herodem ornasse & amplificasse, triginta annis. Qui omnes anni in vnum collecti, efficiunt quadraginta sex. Sed horum sententia pugnat omnino cum sententia Iosephi, loco citato afferentis, Herodem regem totum opus perfecisse nouem annis. Profecto incerta sunt hæc omnia, & dubia. In primis certum est, Iudæos locutos fuisse, non de Templo quod Salomon ædificauit, quod septem annis compleuit, *libr. 3. Reg. cap. 6.* & postea dirutum est à Chaldæis. Constat igitur Iudæos fuisse locutos de Templo, quod post captiuitatem Babylonicam ædificatum est, & perstitit vsque ad Christi Domini tempus: illud enim Herodes non diruit, sed vndique ornauit & amplificauit. Secundo, inter omnes conuenit, Iudæos noluisse significare, Templum esse ædificatum quadraginta sex annis continuis: nec enim hoc dicere potuerunt, sed à tempore coepte ædificationis, vsque ad consummationem eiusdem, sex & quadraginta annos fluxisse, quia intermedio tempore cessatum fuit ab ædificatione. Tertio, mihi etiam probabiliter dici posse videtur, hos 46. annos posse intelligi etiam de ijs annis, quibus Herodes rex templum ornauit, & amplificauit: quoniam licet *1. Esdr. 6.* Legamus completum esse Templum anno sexto Darij regis, id intelligitur fuisse completum, videlicet in ea magnitudine, quam tunc temporis Persarum reges eis permiserunt: quam magnitudinem Herodes postea ampliorem, ornatioremque reddidit. Forassis Iudæi numerarunt 30. annos Cyri, & 9. Cambysis, & vnum duorum fratrum, qui dicti sunt Magi, & 6. Darij, qui consueverunt quadraginta sex annos.

Vndecimo queritur, vnde nam incipiant computari anni septuaginta captiuitatis Babylonicæ, & vbi nam terminentur? Omissis alijs opinionibus, duæ sunt, eæque celebriores; vna afferentium, eos annos inchoandos esse ab anno vltimo Sedechiæ regis Iudæ, qui fuit annus vndecimus regni eius, & annus decimus nonus regis Nabuchodonosor, & finiri in anno secundo Darij filij Hytatis. Ita sentit Clemens, Eusebius, Hieronymus, Theodoretus, Augustinus, Cyrillus, B. da, Sulpitius, & alij. Quod finiantur in anno secundo Darij, inde probant, quia Zachar. 1.

legimus, anno secundo Darij Angelum dixisse: *Isle est annus septuagesimus.* Et capite 7. *Cum plange- retis per hos septuaginta annos.* Eos vero annos computandos ab anno vndecimo Sedechiæ, probant ex verbis Hieremix 25. vbi legimus, Terram futuram in solitudinem, & in stuporem septuaginta annis; sed non coepit esse deserta, nisi ab anno vltimo Sedechiæ, quo anno Chaldæi Templum & urbem Hierosolymam incenderunt, & reliquias Iudæorum transfulerunt. Item 2. Paralipom. vltim. legimus terram Israël Sabbathum egisse septuaginta annis, id est, quiescisse, iam videlicet in desertum & in solitudinem redactam: at hoc non contigit nisi ab vltimo anno Sedechiæ.

Altera est opinio dicentium, annos septuaginta captiuitatis initium sumere ab eo anno, quo Iechonias vna cum matre & populis captiuus abductus est Babylonem, qui octauus fuit annus regni Nabuchodonosor, & desinit in primo anno Cyri regis Persarum, qui primo anno sui regni Babylonem cepit, & Iudaicam captiuitatem laxauit. Quod finiantur primo anno Cyri, probant ex eo, quod legimus Hierem. 29. *Cum compleri ceperim in Babylone septuaginta annis, vobis tabo vos, & reducam vos ad locum istum.* & 2. Paralip. 36. & 1. Esdræ 1. & Daniel. 9. dicitur Hieremix vaticinium completum primo anno Cyri regis Persarum. Item Matth. 1. distinguuntur quatuordecim generationes ante transmigracionem, ab alijs quatuordecim generationibus post transmigracionem, & numeratur transmigratio à prædicto anno octauo Iechonix. Desinit autem septuaginta annos captiuitatis in primo anno Cyri probant, quia id planè dicitur in 2. Paralip. 36. & 1. Esdræ 1.

Animaduertendum est, quatuor clades accepisse Iudæos à Chaldæis, ex quo coepit in Chaldæa regnare Nabuchodonosor: duas quidem sub rege Ioachim, tertiam sub Ioachim, siue Iechonia, quartam sub Sedechia. Anno quarto regis Ioachim, ut dicitur Hierem. 25. Nabuchodonosor, qui ut habetur eodem capite 25. & 46. Hieremix, tunc primum in Chaldæa regnare coeperat, venit ad Euphratem bellum illaturus Nechao regi Aegypti, cui tunc Syria parebat. Sed Nechao bello victus abcessit, quare Nabuchodonosor traiecit Euphrate sibi Syriam subegit, præter Iudæam: inde tamen exercitu reducto in Iudæam, Ioachim regem coepit, & captiuum in Babylonem abduxit, vna cum Daniele, & tribus pueris socijs, & eum tribus annis detinuit, & postea cum eo conuenit, ut sibi tributum pendiret, & ita eum domum suam remisit: quod tributum Ioachim soluit tribus annis. Quibus transactis cum videret Nabuchodonosor Ioachim amicitia regis Aegypti suffultum, sibi tributum denegare, rediit Hierosolymam, & iterum coepit Ioachim, & occidit eum. Et hæc fuit secunda clades Iudæorum. De prima clade Danielis 1. legitur: *Anno tertio regis Ioachim, &c.* & 2. Paralip. vltim. *Contra hunc ascendit Nabuchodonosor, & vniuersum carcerem duxit in Babylonem, & vasa Domini transfudit.* Et 4. Reg. 24. *In diebus Ioachim Nabuchodonosor rex ascendit, & factus est ei Ioachim seruus tribus annis.* De nece Ioachim, & secunda clade Iudæorum, Hieremix 21. legimus:

Quos citat
Cannus l. 11.
de loc. The-
olog. c. 1. ad
9. argum.

unus: Hac dicit Dominus ad Ioachim, &c. & mox: Sed a-
nno septuaginta sepelietur: & cinis computruerit, & projicietur
extra portam Hierosolymorum. Et cap. 36. Non erit ex eo
quis sedeat super solium David: & cadaver eius projicietur
ad effluum per diem, & ad gelus, per noctem. A prima cla-
de Iudeorum accepta primo anno Nabuchodonosoris,
quidam incipiunt numerare annos captiuitatis vique ad primum annum Cyri, hunc videlicet in modum. Numerant, quadraginta quinque annos Nabuchodonosoris, viginti tres Euilmerodici filij eius, tres Baltharis nepotis ex filio: qui omnes anni efficiunt annos septuaginta. Cyrus cepit Babylonem Balthare interfecto. At inquit, quomodo dicitur Danieli. prima clade Iudeorum fuisse anno tertio regis Ioachim, & Hierem. 25. anno quarto? Respondeo, Hieremiam loqui de anno quarto tantum inchoato, Danieli vero de anno tertio completo, Alij incipiunt numerare annos captiuitatis a secunda clade Iudeorum accepta vltimo anno Ioachim, qui fuit octauus annus Nabuchodonosoris: & terminant annos captiuitatis in primo anno Cyri. Tertia clades Iudeorum accidit, sub rege Ioachim, siue Iechonia filij Ioachim, qui fecit malum in conspectu Domini, & qua suspicionem dedit, ne aliquando necem patris sui Ioachim vltisisset, veller, Nabuchodonosor post tertium mensem a nece Ioachim, exercitum Hierosolymam reduxit, & cepit ipsum Iechoniam, & captiuum, vna cum matre & popularibus Babylonem abduxit. De hac clade legimus Hierem. 22. *Vino ego, dicit Dominus, quia si fuerit Iechonias, &c. & 4. Reg. ca. 24. In tempore isto ascenderunt, & reliqua. & 2. Paralip. cap. vi. Regnavit Ioachim filius pro patre Ioachim, & que sequuntur.* Hac transmigratione Ezechiel Propheta Babylonem abductus est. Vnde ipse ait primo capite: *Quinto anno transmigrationis regis Ioachim, & reliqua. Et capite 40. In vigesimo quinto anno transmigrationis meae, in exordio anni, decima mensis, quartodecimo anno postquam percussa est ciuitas.* Ab hac igitur transmigratione opinio secunda, quam supra memorauimus, inchoat annos captiuitatis, & terminat eos in anno primo Cyri regis Persarum, quarta clades Iudeorum fuit sub Sedechia rege, de qua Hierem. cap. 34. & 52. & liber quartus Regum cap. vltim. & liber secundus Paralipomenon. cap. vltim. Et ab hac transmigratione, qua Sedechias, & ceteri Iudei sunt capti in Babylonem abducti, prima opinio numerat annos captiuitatis, & terminat in anno secundo Darij Hytaspis filij. Vnde multis valde probabilis videtur eorum opinio, qui dicunt, alios esse annos captiuitatis, alios vero solitudinis, id est, desolationis, & vastitatis Hierosolymae, & Hieremiam cap. 25. locutum esse de annis septuaginta desolationis, qui anni ceperunt ab vltimo anno Sedechiae, & decimo nono Nabuchodonosoris, & finiuntur anno secundo Darij Hytaspis filij, de quo Zacharias dixit 2. & 7. cap. *Iste est annus septuagesimus, nimirum vastitatis & solitudinis Hierusalem.* De annis vtriusque captiuitatis locutus est Hieremias capite 29. ac proinde ceperunt numerari a transmigratione sub Iechonia rege, & desierunt in primo anno Cyri regis Persarum. Et est animaduertendum, Cyrum non cepisse Babylonem primo anno quo regnavit in Perside, sed post aliquot regni sui

annos exactos. Sentiant quidam, captam ab eo rege Babylonem, anno sui regni vigesimo septimo, & postea tribus tantum annis regnasse. Alij, vigesimo tertio sui regni anno ab eo captam volunt eam urbem, & postea eum regnasse septem annos. Alij decimo nono anno regni sui, & regnasse postea vndecim annos. Quare omnes illi anni, quibus Cyrus Persis imperauit ante captam Babylonem, inciderunt in eos annos, quibus reges Chaldeorum in Babilonia prouincia regnarunt. Id vero quod dicitur 2. Paralipomen. 36. & 1. Eld. 1. *Cyrum regem Persarum primo regni sui anno, Iudaicam captiuitatem soluisse: intelligitur de primo anno, quo cepit Babylonis imperare, interfecto vltimo Chaldeorum rege Balthare.* Scriptura enim numerat annos Iudaicæ captiuitatis, & proinde annos regum Chaldeorum, quorum imperio captiui tenebantur: & idcirco ait, exactis Babiloniorum regibus, cepit Cyrus imperare Chaldeis, & statim ut cepit regnare in Chaldaea, Iudeis facultatem concessit, ut liberè in patriam redirent, & ita soluta est Iudaica captiuitas.

Græcorum Monarchia.

Alexander Magnus Persarum Imperium evertit, & ita desijt Asiaticum Imperium, ad Græcos in Europa translatus. Porro Alexander regnavit annis duodecim, & anno sexto sui regni Darium Codomanum vltimum Persarum regem bello vicit.

Post Alexandri obitum, diuisum est Græcorum imperium in multa regna, sed ex ijs, quatuor præcipua hæc fuere, Regnum Ptolemæorum in Aegypto, Alexandria urbe, & Africa: Seleucidarum in Syria, & Babylone: Antigonum in Thracia, Ponto, & Asia; Philippi Aridæi in Græcia, & Macedonia: de quorum singulis pauca breuiter attingam, ut temporum ratio, & ordo cognoscatur.

Regnum Ptolemæorum.

De Ptolemæis Aegypti regibus, est epistola Aldi Manutij ad Antonium Carafam Cardinalem.

Ptolemæus Lagi filius regnavit	ann. 40
Ptolemæus Philadelphus.	an. 38
Ptolemæus Evergetes.	an. 26
Ptolemæus Philopator.	an. 17
Ptolemæus Epiphanes.	an. 24
Ptolemæus Philometor.	an. 25
Ptolemæus Evergetes II.	an. 20
Ptolemæus Physiconis filius, qui & Soter.	an. 17
Ptolemæus Auletes, vel Alexander.	an. 10
Ptolemæus Physiconis filius iterum.	an. 8
Ptolemæus Alexandri filius.	dieb. 19
Ptolemæus Lathyrus.	an. 8
Ptolemæus Dionysius.	an. 30
Cleopatra.	an. 11

Summa annorum, quibus stetit Regnum Ptolemæorum, est 285. Porro Strabo numerat no-
uem Ptolemæos reges Aegypti, Eusebius 12. recenset. Aldus Manutius 14. ponit, quorum

numerum

numerum colligit ex Strabone, Eusebio, Appiano, Pausania, Iustino. Item à morte Cleopatraz, & à M. Antonio victo, & Aegypto in prouinciam redacta à Romanis, vsque ad Christi Domini ortum, fluxerunt anni 28. nam Cleopatra regnavit annis tribus ante Iulium Cæsarem, & quatuor annis toto tempore Iulij Cæsaris, & quindecim vsque ad annum, quo natus est Dominus, superato M. Antonio ab Octauius Augusto.

Regnum seu Imperium Seleucidarum.

Ex Appiano *lib. de bello Syriaco*, Eusebio in *Chronica*, Sulpitio *lib. 2. de Histor. sacra*.

Seleucus Nicator regnavit	annis	32
Antiochus Soter.	an.	19
Antiochus <i>Θείος</i> .	an.	15
Seleucus Callinicus.	an.	21
Seleucus Ceraunus.	an.	3
Antiochus Magnus.	an.	37
Seleucus Philopator, vel Philometor.	an.	12
Antiochus Epiphanes, seu Illustris.	an.	12
Antiochus Eupator.	an.	2
Alexander.	an.	10
Demetrius Demetri filius, dictus Nicator.	an.	3
Antiochus Sidetes.	an.	9
Demetrius iterum.	an.	4
Antiochus Gryphus frater Seleuci.	an.	12
Antiochus Cyzicenus, frater vterinus.	an.	18
Seleucus Gryphi filius.	an.	2

Huic successit Antioch^o Cyziceni filius, quem postea regno expulit Tigranes.

Fuerunt Seleucidæ reges 17. secundum Appianum, dempto Alexandro, qui non fuit ex genere Seleuci. Stetit eorum Imperium annis 229. vel secundum Appianum, 270. Syria deinde facta est Romanorum prouincia, ad quam gubernandum Romani Præsides mittebant, qui Syriæ Præsides dicebantur. Hic ad Iudæam regendum Præsfectum mittebat, qui Procurator Iudææ vocabatur: & Iudæam procurabat, id est, administrabat sub Præsede Syriæ.

Regnum seu Imperium Philippi Aridei.

Philippus Arideus ex genere Alexandri Magni, regnavit.	annis	7
Callander.	an.	18
Antipater & Alexander.	an.	4
Demetrius.	an.	6
Pyrrhus.	mens.	6
Lysimachus.	an.	5
Ptolomæus Cercaunus.	an.	51
Meleager.	an.	1
Antipater II.	an.	1
Sothenes.	an.	2
Antigonus Gonates.	an.	2
Demetrius II.	an.	10
Antigonus Doson.	an.	12
Philippus.	an.	42
Perseus.	an.	11

Hunc Perseum Pub. Aemilius Romanus, biennio ante principatum Iudæi Machabæi bello superavit ac vicit. Duravit imperium Macedonicum post mortem Alexandri Magni annis 154.

De hoc Imperio Græcorum, multa quæri solent.

Primo enim queritur, quo modo computentur anni, i. Machab. 1. num. 11. vbi dicitur: *Et exiit ex eis radix peccati. Antiochus Illustris, & regnavit in anno centesimo trigesimo septimo regni Græcorum.* Respondeo: post Alexandrum magnum, & duodecim annos exactos ab eius obitu, obtinuit Imperium in Babylonia, Syria, & Perside Seleucus Nicatoris filius: & quia Seleucus erat genere Macedo sine Græcus, ideo regnum eius in Syria, vocabatur Regnum Græcorum. Et libri Machabæorum, huiusmodi regnum, appellant Regnum Græcorum. Et vbiunque in prædictis libris anni Græcorum regni, siue imperij numerantur, intelliguntur anni regni Seleucidarum. Quare cum i. Machabæor. 1. dicitur: *In anno centesimo trigesimo septimo regni Græcorum,* recensentur anni regni Seleucidarum, quod nimirum regnum cæpit duodecim annis post mortem Alexandri Magni, vt testatur Eusebius in *Chronico*: quamvis Lyranus i. Machabæor. 1. dicit, eos annos computari ab eo tempore, quo Alexander Persarum Imperium evertit: qui quidem duodecim anni in libris Machabæorum semper præmittuntur, quancumque numerantur anni Regni Græcorum: toto enim eo tempore Duces, qui Alexandro Magno successerunt, Antigonus, inquam, & Seleucus Nicatoris inter sese bello, & armis de Imperio contenderunt, donec tandem duodecim annis transfactis, Antigonus in Thracia, Ponto, & Asia, & Seleucus in Babylonia, & Syria pacatè regnare cæperunt.

Secundò queritur, Quo modo i. Machab. 1. dicitur de Alexandro, eum primo in Græcia regnasse, cum ante eum alij, in Græcia regnauerint. Respondeo, profanam historiam nihil in hac parte cum Sacra pugnare. Nam Alexander dicitur in Græcia primus regnasse, quia fuit principium & origo regni Seleucidarum in Chaldaea, & Syria: nec tamen ab eo libri Machabæorum annos regni Græcorum recensent: quia vt prædixi, cuiusmodi libri nomine regni Græcorum, intelligunt Regnum Seleucidarum, quod in Seleuco anno post Alexandri obitum duodecimo, cæpit pace cum Antigono facta.

Tertiò queritur, Quo modo i. Machab. cap. 1. dicitur Alexander vocatis pueris suis, divisisse illis regnum suum, cum adhuc viueret: & tamen omnes Scriptores profani testantur post mortem eius, Duces prouincias inter se partitos fuisse. Respondeo, credendum esse, dum adhuc Alexander viueret, suis Ducibus dixisse, vt inter sese, sui regni prouincias diuiderent: quod & fecerunt.

Quartò queritur, Quo modo verum sit, quod i. Machabæorum 9. dicitur, Iudam Machabæum mortuum fuisse anno centesimo, quinquagesimo secundo regni Græcorum; & postea i. Machabæorum cap. 1. idem Iudas fertur scripsisse epistolam anno centesimo octogesimo octavo regni Græcorum. Rupertus libro primo de *Vitoria Verbi Dei* cap. 10. ait: Iudam, qui 2. Machabæorum 1. scripsit Epistolam, alium fuisse Iudam, non Machabæum illum, qui i. Machabæor. 9. refertur mortuus anno centesimo, quinquagesimo secundo regni Græcorum, quæ sententia alijs non placet, in-

cet, in-

cer, inter quos est Canus lib. 2. de loc. Theol. n. ad 4. quia in libris Machabæorum nullus alius Iudas, nisi Machabæus, filius scilicet Matthatiæ, memoratur. Vnde magis probant sententiam eorum, qui dicunt 2. Machabæor. 1. duas epistolas poni, vnam quam scripsit populus, & Senatus Iudæorum, in cuius fine ponitur annus, quo scripta est, nimirum annus centesimus octogesimo octauo regni Græcorum. Et illius Epistolæ finis est tota illa clausula: Anno centesimo octogesimo octauo, populus qui est Hierosolymis, & in Iudæa, Senatusque. Hisque verbis finitur, & clauditur tota illa Epistola; deinde sequitur initium alterius secundæ Epistolæ; hoc nempe: Iudas Aristobolo magistro Ptolemæi regis. & hanc scripsit Iudas Machabæus anno, vt creditur, centesimo quinquagesimo secundo, quo mortuus est, ac propterea dicunt librarij, siue scriptorum incuria puncta male esse distincta. Mihi magis probatur Rupertij sententia: non enim est verisimile, omnes codices esse scriptorum incuria, & negligentia corruptos, aut male punctis distinctos.

Quintò quæritur, Quomodo 1. Machabæor. 4. numer. 52. dicitur Iudas purgasse templum anno centesimo quadragesimo octauo, quod fuerat contaminatum ab Antiocho: & 2. Machabæorum 10. numer. 3. dicitur purgasse templum post mortem Antiochi. Hæc enim duo secum inuicem pugnant videntur. nam 1. Machab. 6. fertur Antiochus mortuus anno centesimo quadragesimo nono. Respondeo, 2. Machabæorum 10. non dici Iudas purgasse templum biennio, hoc est, duobus annis à contaminato templo per Antiochum, nam 1. Machab. 1. nu. 59. Antiochus templum pollutum fertur anno centesimo quadragesimo quinto, & 1. Machabæorum 4. nume. 52. dicitur purgatum templum anno centesimo quadragesimo octauo, videlicet, exacto integro biennio, ex quo fuerat violatum ab Antiocho.

Sextò quæritur, Quo modo id, quod 1. Machabæorum 4. dicitur, Iudas Machabæum templum mundasse anno centesimo quadragesimo octauo, quod Antiochus polluerat anno centesimo quadragesimo quinto, vt dicitur 1. Machabæorum 6. conueniat cum eo, quod dicit Daniel cap. 8. contaminationem Templi duraturam diebus bis mille trecentis, & postea templum mundandum: nam dies bis mille trecenti, efficiunt sex annos, & tres menses, & viginti dies. Hunc locum plerique difficilem esse arbitrantur. Sed puto esse probabilem sententiam eorum, qui dicunt cum Hieronymo Daniel. 8. Danielem locutum fuisse de tota ea calamitate, quam Iudæi passuri erant sub Antiocho Epiphane: hæc autem calamitas cepit anno centesimo quadragesimo tertio regni Græcorum, vt dicitur 1. Machabæor. 1. nam eo anno venit Antiochus Hierosolymam, & diripuit vasa & ornamenta templi: quæ calamitas durauit, vsque ad annum centesimum quadragesimum nonum regni Græcorum: quo anno mortuus est Antiochus, vt habetur 1. Machabæorum 9. Porro ab anno centesimo quadragesimo tertio, vsque ad annum centesimum quadragesimum nonum, sunt sex anni integri, & septem tantum inchoati, siue incepti, non completi, & Antio-

chus mortuus est inchoato, non finito anno centesimo quadragesimo nono. Vnde calamitas durauit, iuxta Danielis vaticinium, dies bis mille, & trecentos, hoc est, sex annos & tres menses, & viginti dies: quod totum tempus effluxit ab anno centesimo quadragesimo tertio, vsque ab anno centesimo quadragesimo nonum, videlicet ineuntem regni Græcorum. At quomodo iterum Daniel, inquit, capit. 12. prædicit à tempore, quo auferendum erit iuge sacrificium, & ponenda abominatio in desolationem, futuros dies mille ducentos nonaginta, & paulò ante in tempus & tempora, & dimidium temporis: qui dies & tempora efficiunt tres annos, & dimidium anni vnus. Quidam aiunt sub Antiocho calamitatem passos esse Iudæos sex annis & sex mensibus, & hanc prædixisse Danielem cap. 8. Sed contaminationem templi tantum durasse tribus annis, & dimidio: & ita intelligitur, quod prædixit Daniel cap. 12. Caterum respondeo cum Hieronymo, Danielem capite octauo prædixisse calamitatem futuram sub Antiocho: & capite 12. calamitatem, quam Dei Ecclesia passura est sub Antichristo. Illa durauit per sex annos, hæc duratura est per tres annos, & dimidium, hoc est, per tempus, id est annum, & per tempora, id est, duos annos, & dimidium temporis, id est, dimidium anni. Nisi etiam quis dicat, sub Antiocho, vt Antichristi typo & figura, durasse contaminationem templi tribus annis & dimidio; sed calamitatem sex annis & sex mensibus.

Septimò quæritur, Quo modo cohæreant, quæ tribus in locis referre videntur libri Machabæorum de morte Antiochi. Nam 1. Machabæorum 6. legimus, Antiochum reuersum ex Perside in Babyloniam, decubuisse præ tristitia, & ibi mortuum fuisse: at 2. Machabæorum 1. dicitur, Cum esset in Perside, ingressus in templum Nanea consilio Sacerdotum deceptus, vna cum sui exercitus duce videtur cecidisse: at 2. Machabæor. 9. legimus: In Ecbaranis dolore viscerum correptus obiisse. Plerique putant, hæc de diuersis Antiochis esse dicta: nihil tamen impedit, quo minus ea ad vnum & eundem Antiochum Illustrum referantur, cuius mors tribus in locis recensetur hunc in modum: Sacerdotum consilio seductus, ingressus est in templum, vna cum sui exercitus duce, & eorundem Sacerdotum dolo, & insidijs comprehensus est, & membratim dilaceratus; ipse verò Antiochus se fuga proripuit, & euasit Sacerdotum insidias; & in Mediam veniens, Ecbaranis ægrotauit, dolore viscerum vehementissimo correptus. Inde profectus, in Babyloniam peruenit, vbi etiam iacuit in lecto, eodem viscerum dolore pressus, vbi & tandem mœre confectus interijt. Neque 2. Machabæorum 1. dicitur mortuus in Perside, sed in templum ingressus, vbi dux exercitus eius est interfectus: & 2. Machabæorum 9. fugiens turpiter ex Perside, dicitur redijisse in Mediam; vbi cum prope Ecbarana triste nuncium accepisset, valde iratus ægrotauit: sed non ibi interijt infelix, immo potius iter suum conuertit ad Syriam: at in Babyloniam morbo oppressus, iterum in lecto iacuit, vbi ingenti dolore viscerum afflicatus, adeo vt carnes

à verbis exese diffuerent, miserabiliter tandem perijt.

Octauò queritur, Quo modo intelligatur quod dicitur 2. Machabz or. 1. videlicet, Iudæos fuisse in Perfidem captiuos abducos, cum eam captiuitatem in Chaldæo sint perpeffi. Sunt qui opinentur, horum librorum Auctorem Babylonie nomine, Perfidem quoque larè & amplè comprehendisse: quod alijs non placet, cum id ex facris literis minimè colligatur. P. obabilius ducit, quod alij tradunt, Iudæos captiuos esse translatos in Babylonem simul & Perfidem: tum quia Nabuchodonosor eos in Babyloniam transfulerat: sed probabiliter creditur multos eorum in Perfide vendidisse: tum etiam quia credibile est in exercitu Nabuchodonosor multos fuisse Perfidas milites, ac duces, quibus in prædam non pauci è Iudæis obtigerunt, à quibus in Perfidem captiui sunt abducti. Item, sub Dario Medo, & Cyro rege Persarum plurimi Iudæorum fuere in Mediam & Perfidem translati.

Anni vrbs Romæ condita, & numerus Olympiadum, vsque ad Christi ortum, quo modo inter se conueniant.

Romulus vrbs Romæ conditor regnavit an. 37
Regnare cœpit Olympiade 7. anno 1. mortuus est Olymp. 16. anno 1. teste Solino ca. 2. & Dionysio lib. 1. post cuius obitum fuit interregnum an. 1.

Numa Pompilius. an. 43
Cœpit regnare Olymp. 16. an. 3. vt testis est Dionysius lib. 2. *Antiqu. Romæ.* Obijt, teste Solino, Olymp. 27. anno 1.

Tullus Hostilius. an. 32
Cœpit regnare Olymp. 27. anno 2. Dionysius lib. 3. obijt, teste Solino, Olymp. 35.

Ancus Martius. an. 24
Cœpit regnare anno 2. Olympiad. 35. teste Dionysio lib. 3. Obijt, vt ait Solinus, Olymp. 41.

Tarquinius Priscus. an. 38
Vt testatur Dionysius lib. 3. *Antiquitatum Romanarum*, cœpit regnare Olymp. 41. anno 2. obijt Olymp. 50.

Seruius Tullus. an. 44
Teste Dionysio lib. 4. *statim initio*, cœpit regnare Olymp. 50. an. 4. Obijt Olymp. 61. an. 4.

Tarquinius Superbus. an. 25
Cœpit regnare Olymp. 61. an. 4. teste Dionysio lib. 4. Est regno deiectus Olymp. 68. anno 1.

Ex his constat, vrbs Romam, sub Regibus fuisse annis 224. vt numerat Dionysius lib. 1. quorum vltimus annus concurrebat, eodem Dionysio teste, cum Olymp. 68. anno 1.

Item Diodorus Siculus, Iosephus lib. 1. *contra Apionem* Grammaticum Alexandrinum, Eusebius in *Chronico*, Hieronymus, & alij communi consensu testantur, Alexandrum Magnum obiisse Olympiade 114. anno primo, & cœpisse regnare Olympiad. 111. anno primo, Iosepho lib. 12. *Antiquit. capit. 12.* teste, Iudæ Machabæus renoua-

uit templum, quod Antiochus Illustris contaminauerat, Olympiad. 154. Vnde ab obitu Alexandri, vsque ad Iudæ Machabæi principatum, fluxere Olympiades 40. quæ conficiunt annos 160. & à principatu Iudæ Machabæi, vsque ad Christi Domini aduentum, decurrere Olympiades 40. quæ conficiunt annos 160. Si iungas igitur annos 160. ab Alexandri obitu, vsque ad Iudam Machabæum, cum totidem annis 160. à Iudæ Machabæo, vsque ad Christum, colliges summam annorum 320. qui fluxerunt à morte Alexandri, vsque ad Christum, & totidem anni per Olympiades supputantur. Nam ab obitu Alexandri, vsque ad Christum Domini ortum, numerantur Olympiades 80. quæ efficiunt annos 320.

De anno, quo fuit vrbs Roma condita, non vna est omnium opinio. Timæus Siculus eam dicit fuisse conditam annis 38. ante primam Olympiadem, quo tempore tradit Carthaginem quoque fundatam. L. Cincius ait, fuisse conditam Olympiade 12. anno 4. Tertia opinio fuit Fabij Pictoris asserentis, Olympiad. 8. anno 1. edificatam fuisse. Quarta opinio eorum est, qui asseuerant fundatam & extructam fuisse 6. Olympiad. anno 3. Sic Pomponius Atticus, M. Tullius teste Solino *capit. 2.* Quinta est opinio aliorum dicentium conditam esse Olympiad. 7. ann. 2. Sic Nepos & Lactantius, Polybius, auctore Solino ibid. Ex quibus sententijs duæ solum habentur apud Scriptores, vt certæ & veræ, prima Romam fuisse conditam Olympi. 7. anno 2. Sic Apollodorus, Lactantius, Catulus, Cornelius Nepos, Eratosthenes, Cato, Dionysius Halicarnasæus, Polybius, Diodorus Siculus. Opinio secunda, vrbs Romam ait esse conditam Olympiad. 7. anno primo ferè exeunte, qui quoniam concurret ferè in annum 2. Olympiad. 7. ideo posteriores Scriptores partim aiunt esse conditam anno 1. Olympiadis 7. partim anno 2. eiusdem Olympiad. Et hæc est opinio communi consensu recepta, quam amplexus est M. Varro, cui postea subscriperunt Velleius, Plinius, Plutarchus, Tacitus, Dion, Agellius, Solinus, Tabulæ Capitolinae, Clemens, Eusebius, Eutropius, Orofius, Paulus Diaconus.

A prima igitur Olympiade, vsque ad vrbs conditam præterierunt anni 25. vel 26. Porò sub Regibus vrbs Roma fuit annis 243. vel 244. hoc est, per Olympiades 61. Deinde Consules rerum dominati sunt in vrbe annis 464. vsque ad annum Dictaturæ Caij Iulij Cæsaris, & mox anni 4. præterierunt, vsque ad annum, qui proximè cœpit post necem eiusdem Iulij Cæsaris: omnes enim supra citati Auctores conueniunt, interfectum esse Cæsarem anno vrbs conditæ 709. vel 710. qui anni sic colliguntur.

Sub Regibus vrbs fuit annis 243. vel 244
Sub Consulibus, an. 464.
Sub Dictatura C. Iulij Cæsaris, an. 4.
Hi omnes anni simul iuncti, conficiunt summam annorum 711.

Conuenit etiam inter Auctores, vsque ad annum, quo Octavianus Augustus solus, deuicto ad Actium M. Antonio cœpit imperare, fluxisse annos 12.

Cœpit

Cœpit igitur Imperium Romanum anno vr-
bis conditæ 732. vel 733. ac proinde cum Christus
natus sit testibus Eusebio, Bedâ, Orofio, Paulo
Diacono, Olympiad. 149. an. 3. eiusdem: sequitur
vt à prima Olympiade vsque ad Christum anni
fluxerint 776. quos annos conficiunt Olympiad.
194. à quibus si dempseris an. 23. vel 24. remanent
753. qui anni præterierunt ab vrbe Roma condi-
ta, vsque ad Christi Domini ortum. Item, à prima
Olymp. vsque ad Cyrum primum Persarum re-
gem, fluxerunt an. 116. quos conficiunt Olympia.
55. Nam Cyrus cœpisse regnare fertur Olympia.
55. anno primo. Conficiunt igitur Olympiades
54. annos 216. Item, à prima Olympiade vsque
ad captiuitatem Babylonicam fluxerunt anni
186. & ab vrbe condita vsque ad eandem captiui-
tatem Babylonicam decurserunt anni 162. Capti-
ui verò Iudæi in Babylone fuerunt annis 70. Sed
quia variè Scriptores sentiunt, vnde nam sumat
initium horum 70. annorum, & vbi dicti an-
ni terminentur; an videlicet captiuitas Baby-
lonica incipiat supputari anno vndecimo Sede-
chiz, quando igni exustum est templum à Chal-
dæis, & Hierusalem solo æquata; an verò à trās-
migratione, qua Iechonias in Babylonem capti-
uus abductus est, vna cum popularibus, quæ cap-
tiuitas accidit annis vndecim ante incendium
Templi, & vrbs Hierosolymæ excidium: pro-
pterea difficile est, huius ætatis annos certò col-
ligere. Verum quicquid sit, opinio communi
consensu recepta est, à captiuitate Babylonica
vsque ad Christum, annos interfluxisse 589. & ab
año primo Cyri regis Persarum, vsque ad Chri-
stum annos 559. in quam ætatem incidisse constat
captiuitatem Iudæorum Babylonicam, libera-
tatem ac reditum eorum in patriam, restitutionem
Templi, & vrbs Hierosolymæ; quod Templum
postea pollutum fuit ab Antiocho Epiphane, re-
ge Syriæ: sed reparatum ac renouatum est à Ma-
chabæis. Conitratitidem quæ sequuntur omnia,
in hac ætate contigisse; editiones nempe &
tumultus Iudæorum, & totam historiam Macha-
bæorum, vniuersa Ezechielis vaticinia, bonam
partem prædictionum Hieremiæ, omnes visio-
nes Danielis, omnem prophetiam Zachariæ, Ag-
gæi, & Malachiæ: totam quoque historiam quo-
rum, Eldræ scilicet & Nehemiæ, librorum, nec
non & memorabiles & celebres illas duas præ-
stantium foeminarum Iudith, & Esther histori-
cas narrationes.

Porro quantum ex profanis historijs perspici-
potest, continet hæc ætas Monarchiam Chal-
dæorum, monarchiam Persarum, imperium Græ-
corum, res gestas Romanorum sub Conu-
lum potestate, & Dictatura Iulij Cæsaris, & fe-
rè totum tempus Octauij Augusti Imperato-
ris, & quæcumque à Philosophis per doctrinam
accepta legimus. In hac ætate floruisse perhi-
bentur Græci historici plurimi, Philosophi, O-
ratores, Poetæ, Pictores, Sculptores, Statuarij,
Medici, Musici, Mathematici, Astronomi, Astro-
logi, & ceteri, qui alicuius disciplinæ, artis, vel
doctrinæ periti fuerunt.

De Historicis tantum illud breuiter in præ-
sentia dicam, quo tempore scripserint. An im-
uertendum est, eos omnes, qui à Græcis cele-

brantur omnium artium, & disciplinarum in-
uentores, seu potius Magistros, professores, &
doctores vixisse, & floruisse ferè post Olym-
piadem 55. in qua nimirum Cyrus primus Per-
sarum rex cœpit in Perside regnare, & in qua Ro-
mæ Seruius Tullus imperabat, & apud Medos
Astyages. In Lydia Aliactes. 8. rex Lydorum: &
in Macedonia Alcetas. 8. quoque Macedonum
rex, cum Iudæorum captiuitas in Babylone so-
luta est.

Cicero in secundo libro de Oratore, breuiter enu-
merat aliquot historicos Græcos, in primis, Hero-
dotum, vt historiæ patrem ac principem; postea
Thucydidem, qui omnes dicendi artificio faciliè
vicit. *Hanc, inquit, confectus est Philistus, Syracusius,
Dionysij Thyranni familiarissimus: orium suum in historia
conferenda consumpsit; maximeque Thucydidem est imi-
tatum.* Deinde enumerat Theopompum & Epho-
rum, Isocratis discipulos, Xenophontem Socra-
tis auditorem, Callisthenem Aristotelis discipu-
lum, qui æqualis fuit Alexandri Magni, resque e-
ius gestas conscripsit. Subdit etiam ibi Cicero:
*Natu, inquit, horum omnium minimus Timæus fuit, longè
eruditissimus, & verum copia, & sententiarum varietate
abundantissimus, & ipsa compositione verborum non impo-
litum.* Quinctilianus lib. 10. cap. 1. recenset historicos
Græcos, Herodotum, Thucydidem, Theopom-
pum, Philistum, Ephorum, Clitarchum, Timage-
nem, Xenophontem; & de his iudicium suum, &
sententiam profert.

Suidas ait, Cadmum Milesum, primum histo-
ricum è Græcis fuisse, & Orpheo paulò iunio-
rem, quem scripsisse ferunt libros quatuor de æ-
dificatione Mileti, & totius Ionix prouinciæ.

Acusilaus Argiuus, teste Iosepho libro primo con-
tra Apionem Grammaticum, fuit etiam è primis histo-
ricis Græcorum, ipse & Cadmus, de quo ante di-
xi: Scripsisse perhibentur paulò ante expeditio-
nem Persarum in Græcos.

Herodotus Hellanicus, Thucydides, teste Gel-
lio lib. 15. cap. 23. eiusdem temporibus fuerunt. *Nam
Hellanicus, inquit, in initio belli Peloponnesiaci fuisse quin-
que & sexaginta annos natum videtur. Herodotus tres et
quinquaginta. Hæc Gellius. Diodorus libro 3. cap. 9.
ait Herodotum tempore Xerxis vixisse. Suidas
testatur, Hellanicum, & Herodotum vixisse tem-
pore Darij Hyttaspis filij, Thucydides verò scri-
bit, se sub Artaxerxe Logimano viuere. Plinius lib.
12. cap. 4. testatur, Herodotum scripsisse historiam
suam Thurijs in Italia anno ab vrbe condita 310.
Suidas: *Hellanicus, inquit, Mytilenæus versatus est cum
Herodoto apud Anyniam regem Macedonum, temporibus
Sophoclis & Euripidis poetarum, & cum Hecateo Milefio
congressus est, qui fuit tempore Persici belli, quique paulò
ante, vsque ad Perdicæ tempora peruenit.**

*Hecateum Milesum, teste Suida, Græcorum primum hi-
storiam scripsit; quem emulati sunt Herodotus Hellanicus,
& Thucydides. Vixit tempore Darij Hyttaspis filij, auditor
Protagoræ Sophistæ. Hæc Suidas.*

Xenophon Atheniensis Socratis discipulus,
scripsit lib. 8. de institutione Cyri iunioris, & de
rebus Græcorum lib. 7. descripsit primus vitas
Philosophorum, & eorum memorabilia dicta &
facta.

Xenophon alius historicus, teste Suida, scripsit
res Babylonicas, tempore Ptolemæi Lagi.

Xenophon Ephesius, vt ait idem Suidas, scripsit libros 10. de rebus Ephesiorum.

Xenophon Cyprius, scripsit de rebus Cypri. Suidas.

Theopompus Chius natus Olympiade 53. Ifo- cratis discipulus, vt auctor est Suidas: Theopom- pus item, vt ait Diodorus *libr. 16.* Philippi res ge- stas conscripsit; & vt Suidas refert, eas scripsit libris 72. scripsit etiam libros 11. de ijs, quæ Græci gesserunt, incipiens à rebus, quæ acciderunt post historias à Thucydide conscriptas. Edidit tres libros, teste Diodoro *libro 16.* de ijs, quæ facta sunt in Sicilia, exorsus à tyrannide Dionysij se- nioris, & continuans historiam per spatium an- norum 50. vsque ad casum Dionysij iunioris, qui è regno deiectus est.

Philistus Syracusanus, scripsit res Aegyptias libris 11. & res Siculas libris 11. & res Dionysij ty- rani, libris sex, Aegyptiorum Theologiam libris tribus. Hæc Suidas.

Nearchus sub Alexandro Magno militauit, & de eo historiam scripsit, & de rebus Indicis. Suidas.

Megasthenes (non Metasthenes, vt finxit Ioan. Annius Viterbiensis) teste Plinio *libr. 6. cap. 17.* à Ptolomæo Philadelpho missus in Indiam, ritus, mores, vrbes, potentiamque Indorum scripsit.

Ctesias Gnidius, vt ait Diodorus *libr. 3. cap. 2. 4.* & 6. scripsit res Nini & Semiramidis: medicus fuit Artaxerxis Mnemonis, & scripsit de rebus Sy- riacis, & Persicis libris 23. teste Suida.

Clitarchus Aristotelis discipulus, cum Ale- xandro Magno in Asiam profectus, teste Diodo- ro *libro 3. cap. 4.* res eius conscripsit.

Hecateus Abderita historicus, sub Alexandro Magno vixit; & cum Ptolomæo Lagi filio com- moratus, vt ait Iosephus libro primo contra Ap- pionem.

Berosus, non ille quem finxit Annius, sed ille, cuius meminit Iosephus, germanus & verus Chal- daeus, Beli sacerdos, tempore Alexandri Magni, & Ptolomæi Philadelphi Lagi filij, & Seleuci Ni- canoris de rebus Assyriorum, & Chaldaeorum tres libros conscripsit, & deduxit historiam vs- que ad Darium vltimum Perfarum regem, ab Ale- xandro deuersum. Dicauit opus suum Antio- cho Syriæ regi, Seleuci Nicanoris filio, vt ait Ge- nebrardus in Chronico, ex Taciano in oratione contra Græcos: & quamuis genere Chaldaeus, Græcè scripsit.

Ephorus Cumæus, Ifo cratis auditor, condisci- pulus Theopompi, teste Diodoro *libro 16.* Græco- rum, & aliorum res gestas annorum ferme septin- gentorum quinquaginta, descripsit libris trigin- ta, exorsus ab Heraclidarum reditu.

Diyllus Atheniensis, vt ibidem scribit Diodo- rus, sequentium temporum res literis mandauit, & principium scribendi sumpsit, vbi Ephorus si- nem fecerat. Scripsit libros viginti septem, de ijs quæ in Græcia & Sicilia acta sunt, vsque ad Phi- lippi Macedonum regis obitum.

Callisthenes eodem tempore de Græcorum rebus scripsit, teste Diodoro *lib. 16.*

Callias Syracusanus, scripsit res gestas Aga- thoelis, Siciliæ tyranni: in quibus multa falsa confluxit, teste Suida.

Timæus Siculus, scripsit res Siculas, & Itali- cas libris octo, & de Syria; & eius vrbibus, & regibus post Agathoclis Syracusanum, & Siciliæ regis mortem, tempore Ptolomæi Lagi filij, & Ptolomæi Philadelphi. Multa mentitur cum scri- bit de rebus Agathoclis: Hæc refert Suidas.

Polybius ex Megalopoli Arcadiæ vrbe, Sci- pionis Africani, vna cum Panærio præceptor, Ro- manam historiam conscripsit libris 40. Cuius po- stea historiam continuauit Possidonius Olbio- polita Sophista.

Possidonius Alexandrinus, post Polybium scri- psit historiam libris 52. Suidas.

Timagenes Mileficus scripsit historiam de He- raclea Pontica, & de viris doctis eiusdem vr- bis libros quinque, vt ait Suidas.

Demophilus Bphori filius, teste Diodoro *libro 16.* bellum, quod Græci sacrum vocant, & gestum est per vndecim annos, conscripsit.

Manethon res Aegyptiorum scripsit post Be- rosum: quas teste Eutebio in Chronico scriben- do deduxit, vsque ad Artaxersem Ochum 11. Per- farum regem, qui Aegyptum subegit.

Agatharchides Gnidius, scripsit de Regi- bus post Alexandrum Magnum in Syria regnan- tibus, vt tradit Suidas: cum itidem scripsit se de rebus Asiaticis, auctor est Diodorus *libro 4. cap. 1.*

Crateres Macedo ex Alexandri comitibus fuit, qui res ab illo gestas conscripsit.

Onesicritus scripsit res Alexandri Magni, Sui- da teste, fuisse classis Alexandri præfectum, ait Plin. *lib. 6. cap. 22.* scripsit de rebus Indicis, in quibus multa mentitur, vt ait Strabo *lib. 2.*

Hieronymus Cardianus genere Thrax, teste Suida, sub Ptolomæo Lagi filio, teste Iosepho *lib. 1. contra Apionem*, scripsit historiam de ijs, qui Ale- xandro Magno successerunt, & vt ait Suidas, scri- psit res gestas Alexandri.

Phlegon Trallæus libertus Augusti Cæsa- ris, scripsit Olympiades libris 16. qui vsque ad Olympiadem 229. res vbique gestas continet, Suidas.

Nicolaus Damascenus familiaris Herodis re- gis Iudæorum, & Augusti Cæsaris, scripsit histo- riam generalem libris octoginta, fuit Peripateti- cæ disciplinæ studiosus.

Dionysius Mileficus scripsit res Persicas post Darium gestas libris 3. teste Suida.

Dionysius Halicarnassensis res populi Romani Græcè scripsit vndecim libris, vixit tempore C. Iulij Cæsaris.

Callimachus, astricta & soluta oratione plu- rima scripsit; sunt eius libelli plures quam 300. vixit tempore Ptolomæi Philadelphi. Suidas.

Strabo Amassensis sub Augusto Cæsare, histo- riam Romanam post Polybium continuauit 47. libris.

Philochorus fuit Atheniensis, scripsit de Atti- ca, & de rebus Atheniensium lib. 17. vsque ad Ap- tiochum tertium Syriæ regem, cognomèto Theon, vixit tempore Eucosthenis. Hæc Suidas.

Eucosthenes vixit tempore Ptolomæi Euerge- tis 1. vsque ad Ptolomæum Epiphaneum, scripsit philosophica, historias, & poemata, de sectis Phi- losophorum, de Astronomia. Hæc Suidas.

Diodorus

Diodorus Siculus, sub Augusto Cæsare con-
scripsit libris 40. generalem historiam, quam Bi-
bliothecam nominavit. Suidas.

Phereides Syrus historicus, floruit tempore
Artaxerxis Longimani Olymp. 81.

Charon Lampfacenus, tempore Darij Hystaf-
pis filij, & Xerxis Olymp. 75. floruit. Scripsit Ae-
thiopicæ & Persicæ res libris duobus. Res Græco-
rum gestas libris quatuor, Lybicæ itidē quatuor
libris. Origines urbium libris duobus. De Lamp-
faco duos libros edidit. Suidas.

Charon Carthagenensis, descripsit tyrannos,
quotquot in Asia & Europa regnarunt; de illu-
stribus viris composuit quatuor libros, totidem
de illustribus fœminis. Suidas.

Charon Naucratica descripsit sacerdotes Ale-
xandrinis & Aegyptiis, & reges cuiuslibet gen-
tis, quorum res gestas veteres scriptores literis
prodiderunt. Scripsit etiam res Aegyptiacas.
Suidas.

Xanthus Sardinus, scripsit libros quatuor de
rebus Lydorum. Teste Suida.

Vixerunt quoque & floruerunt in hac æta-
te veteres Poætæ Græci & Latini; præter Home-
rum & Hesiodum, qui fuerunt antiquiores. In
primis fuerunt illi nouem Lyrici Poætæ, tan-
quam nouem Musæ Græcæ. Pindarus Thebanus
Olympiad. teste Eusebio in *Chronico*, 76. quo tem-
pore Xerxes regnabat in Perside, & Romanorum
rex Tarquinius Superbus, erat vrbe eiectus &
pulsus.

Simonides Cæus fuit eodem tempore, quo Pin-
darus, teste Eusebio, quod etiam Suida tradit.

Stesichorus Siculus, vixit ab Olymp. 37. vsque
ad Olympiadem 57. Eusebius. Suidas.

Ibycus fuit Olymp. 55. quo tempore Cræsus
regnabat in Lydia, & Cyrus in Perside.

Alcman fuit Olymp. 43. vt testatur Euse-
bius, refert quoque Suidas.

Bacchylides Olymp. 81. teste Eusebio in *Chro-
nico*, fuit Bacchylides genere Lydus. Ibycus Rhe-
ginus. Alcman Lydius.

Anacreon Teius Olymp. 61. secundum Eu-
sebius in *Chronico*.

Alcæus Mityleneus Olymp. 43. eodem tem-
pore quo Alcman.

Sapho Lesbica Olymp. 44. Hi omnes nouem
Lyrici poætæ Græci fuerunt fere æquales. nam vi-
xisse perhibentur ab Olymp. 37. vsque ad O-
lympiadem 81.

Hyponax Ephesus vixit Olymp. 60. Sui-
das. *Plin. lib. 36. cap. 5.* fuit poëta Iambicus, à quo Hip-
ponasticum carmen Iambicum.

Glycon, à quo Glyconicum carmen. Afelepi-
des, à quo carmen Afelepiadem.

Phalæcus, à quo carmen Phaleucium.

Fuerunt & alij septem Græci poætæ, à numero
Pleiadum dicti poëte Pleiades, quasi septem stel-
læ Pleiades, eo quod fere eodem tempore vixe-
runt, videlicet Theocritus Syracusanus, Nicander
Colophonius, Callimachus Cyrenæus, Apol-
lonius Rhodius, Homerus iunior Myrus, Aratus
Cilicus, Lycophron Chalcidensis. Hi omnes flo-
ruerunt sub Ptolemæo Lagi filio, & Ptolemæo
Philadelpho, & Ptolemæo Euergete, huius no-
minis primo.

Mofchus Siculus scripsit post Theocritum Bu-
colica, & ita in Bucolicis secundum locum tenet.

Bion Smyrneus post Theocritum & Mofchum
Bucolica scripsit, & ei in Bucolicis tertia palma
defertur.

Fuerunt quoque sub Ptolemæo Philadelpho,
vt ait Hæ phestion Grammaticus in Enchiridio;
Sofitheus; Alexander, Antiades, Sofiphanes poë-
tæ Græci.

Heroici poëtæ fuerunt Tirthæus Atheniensis
Olympiad. 35. Empedocles Agrigentinus, Panya-
fis Halicarnaseus Olymp. 78. Theognis Megaren-
sis Olymp. 60. P hocylides Milefius Olymp. 60.
Antimachus Colophonius Olymp. 90. Chœril-
lus Samius Olymp. 75.

Pyfander Rhodius Olymp. 33. Lesches Lesbius
Olympiade 30. Alcmeon Olympiade 30. Prodi-
cus Phocæus tempore Ptolemæi Philadelpho,
Hippias Eliensis Olympiade 85.

Fuerunt etiam in hac ætate Græci poëtæ Tra-
gici & Comici. Tragicus quidem Sophocles Athe-
niensis, antiquior Socrate, Olympiade 75.

Aeschylus Atheniensis, vixit Olympiade 70.
secundum Eusebium in *Chronico*. tempore pugnae
Marathonia, vt ait Gellius lib. 17. cap. 21.

Euripides Salaminus Olympiad. 75. auditor
Anaxagoræ.

Aristarchus, scripsit Tragedias 70. teste Sui-
da, vixit Olympiade 81.

Achæus Eretrienfis, scripsit Tragedias 44. O-
lympiade 34. Suidas.

Aristophanes Comicus Atheniensis, vixit eo-
dem tempore, quo Xerxes regnabat in Perside.

Menander Comicus Atheniensis, scripsit Co-
mædias 108. vixit sub Ptolemæo Lagi filio.

Enpolis Comicus Atheniensis, Olympiade 38.
scripsit Comædias 17.

Cratinus Comicus Atheniensis, composuit
Comædias 22. floruit Olymp. 81.

Archilochus Iambicus Poëta, vixit Olympi-
ade 28. secundum Eusebium in *Chronico*, & vt
ait Gellius lib. 17. cap. 21. regnante Tullo Hostilio
Romæ.

Inter Latinos fuerunt poëtæ Comici, Liuius
Auedronicus, C. Nænius Campanus, M. Actius
P lautus Vmber, Stadius Cæcilius, P. Terentius
Afer. Tragicus M. Pacuvius Brundusinus, L. Actius.
Heroici, Q. Ennius, T. Lucretius. Hi omnes florue-
runt ijs temporibus, quibus Romani punica bel-
la gesserunt, & aliqui eorum paulo post.

Fuerunt quoque Latini scriptores historici in
hac ætate, quorum tamen scripta perierunt. M.
Varro, Sulpitius Gallus, Q. Tubero, L. Piso, Cor-
nelius Nepos, Cato Censorius, M. Agrippa, Higi-
nus, Fabius Pictor, Atteius Capito.

Fuerunt etiam plurimi Pictores insignes, quos
enumerat P. linus lib. 35. cap. 10. inter quos excel-
luisse perhibentur Apelles, P. rotegenes, Zeufis,
P. arthasius, P. olygnotus, Aglaophon, Timago-
ras, Mycon.

Floruerunt Sculptores celebres, de quibus P. li-
nius lib. 36. cap. 4. inter quos nobiliores fuerunt
P. hidias, P. raxiteles, P. olycletus, Lyfippus, Brya-
xis, Myron, P. amphilius.

Floruerunt mathematici, Astrologi, Musici,

Imperatores, & duces belli, quos omnes silentio in praesentia praetereo.

Omnis Philosophorum Schola, coepit etiam hac aetate, & fere post quinquagesimam, vel saltem post quadragesimam Olympiadem: quoniam temporibus Croesi Lydorum regis, & Cypri regis Persarum, Romae regnante Tarquinio Prisco, vel Servio Tullo, floruisse dicuntur, ut constat ex Laertio *lib. 1. de vit. Philosoph.* & Agellio *lib. 17. cap. 21.* septem Graeciae Sapientes, qui fuerunt omnium Philosophorum primi; videlicet Thales Milefius, qui vivebat, teste Plinio *lib. 2. cap. 12.* Olympiade 48. anno urbis conditae 170. quamvis Augustin. *lib. 18. de ciuit. cap. 24.* dicat eum fuisse Romulo regnante, Solon Atheniensis, Chilon Lacedaemonius, Pittacus Mityleneus, Bias Prianeus, Cleobulus Lyndius, Periander Corinthius. Horum aequales ex eodem Laertio, fuisse etiam dicuntur Pherecydes Syrus, Pisistratus Atheniensis, Epimenides Cretensis, Anacharsis Scythia, Myllon Cheneus. Olympiade quadragesima, Draco Atheniensibus leges tulit, Romae dominante Anco Martio, teste Eusebio in Chronico. Quos subsequuti sunt Philosophi duplex Philosophiae genus professi, teste eodem Laertio, teste quoque Augustino *lib. de ciuitat. S. cap. 2.* Ionium, & Italicum. Ionica philosophia coepit à Thalete Milefio, & ab Anaximandro itidem Milefio, qui fuit Thaletis discipulus. Eodem tempore coepit Italica philosophia à Pythagora Samio, qui fuit Pherecydis auditor, & vivebat ut ait Plinius *lib. 2. cap. 8.* Olympiade 42. & teste Dionysio *lib. 2.* docuit in Italia post Olympiadem 50. Nam sicut Thales Milefius, Myleto urbe Ioniae multos docuit, sic Pythagoras in ea parte Italiae, quae dicta est Magna Graecia, Italicam philosophiam fertur docuisse quam plurimos, ex quibus sunt Telauges, Xenophanes, Epicharmus, Architas, Parmenides, Melissus, Zeno Eleates, Heraclitus, Leucippus, Democritus, Empedocles, Nauphanes, Naucides, Alcmaeon, Hippasus, Philolaus, Eudoxus, Protagoras, Diogenes, Apollonius, Anaxarchus, Pyrrhon, Timon: quos omnes refert Laertius.

Ionice philosophati sunt post Thaletem, teste Laertio, Anaximander Thaletis discipulus, cui successit Anaximenes Milefius, & huic Anaxagoras Clazomenius, quem audiuit Archelaus, qui Athenas ex Ionia philosophiam transtulit, & huius discipulus fuit Socrates.

Porro cum caeteri omnes Philosophi, de natura potius, quam de moribus disputassent, ut ait Cicero *libro primo Academ. question.* Socrates primus totam naturalem illam philosophiam ad mores conuertit: quo factum est, ut diuersae Philosophorum sectae prodierint, prout variae ipsi Philosophi de Finibus bonorum & malorum disputare coeperunt. Ex Platone Socratis discipulo nati sunt Academici veteres, medij, & noui.

Platoni in Academia successit, teste Cicero, Speusippus, Xenocrates, Chalcedonius, Polemon, Crantor, Crates Atheniensis: qui omnes fuerunt ex Academia vetere, quos deinde subsecutus est Arcefilas mediae Academiae inuentor, ut testatur Cicero. *lib. 2. Academ. question.* post

hunc Lacides Cyrenaeus nouae Academiae auditor & magister: tum Euander, Egeus, Carneades, Clitomachus Carthaginensis, Philo, Antiochus. Socratis item auditor fuit Aristhenes, Cynicae sectae institutor, unde Stoici nati & profecti sunt, Aristhenem audiuit Diogenes Cynicus, & hunc Monimus Syracusanus, Onesicritus, Metrocles, Menippus, Menedemus, Crates Thebanus: hi omnes Cynici fuerunt. Porro Cratem Thebanum audiuit Zeno Citricus, à quo dicti sunt Stoici, eo quod Zeno ab Academicis diuisus, in Stoa porticu docere coepit. Inde Cleantes, Chryppus, & Panatius Rhodius, cuius auditor fuit Possidonius. Et Romae sub Augusto Caesare multi Stoicorum dogma sequebantur: quamvis eodem etiam tempore multi quoque in urbe erant Epicurei, ex quibus non pauci prodierunt Aethi. Socratis praeterea discipulus fuit Aristippus Cyrenaeus, unde impura, vel potius belluina Epicureorum secta orta manuit, quae ab Epicuro, tempore Alexandri Magni, tamquam praecipua & insigni eius patrono nomen accepit. Item Aristoteles verò in Lyceo altero gymnasio, qui quoniam deambulando docebat, fecit ut eius disciplinae sectatores, Peripatetici dicerentur. Aristotelem audiuit Theophrastus Ephesius. Hunc audiuit Strato Lampfacenus, Lyco Troadensis, Demetrius Phalereus, Heraclides Ponticus. Omnes huiusmodi Philosophorum sectae, usque ad Augusti, & aliorum Imperatorum proximè sequentium tempora perseuerarunt, ita ut inter Romanos ipsos alij Academici, alij Stoici, alij Epicurei, alij Peripatetici fuerint: plures quidem Epicurei, multi Stoici, non parui Academici, sed rari Peripatetici.

Secundò quaeritur, Quo pacto breuiter redigi possint in ordinem ea omnia, quae in vetere Hebraeorum populo contigerunt à captiuitate Babylonica usque ad Christi Domini aduentum. In primis Dei populus seruauit Babylonij regibus Nabuchodonosor, Euilmerodach filio eius, & Balchazar nepoti ex ipso Euilmerodach, usque ad Cyrum ipsum primum Persarum regem annis 70. 2. Paralip. 36.

Primo anno Nabuchodonosoris, qui incidit in annum tertium regis Ioachim, ductus est captiuus Daniel adhuc puer in Babyloniam, vna cum alijs tribus pueris, Anania, Misael, & Azaria: quibus in Babylonia captiuus acciderunt ea, quae primo capite Danielis referuntur: & per idem ferè tempus contigerunt ea, quae narrantur Danielis capite decimo tertio de iudicio, in quo Susanna diuino Danielis adhuc pueri consilio à falso testimonio & calumnia iniquorum senum liberata est. Annum quidem eiusmodi incertum puto, factum tamen id à puero Daniele, ex ipsa historia compertum est.

Anno secundo Nabuchodonosoris, somnium, quod ipse Nabuchodonosor viderat, interpretatus est Daniel. Viderat rex statum capite aureo, brachijs argenteis, ventre, & femoribus aereis, cruribus

curibus ferreis, quæ in pedes partim ferreos, partim fideles definebat: sed quod ferreum, cum eo quod fidele erat, coire non poterat, ad extremum, statum & omnia, de monte abscissus lapis sine manibus, contriuit, quæ in puluerem redacta, planè euauerunt.

Anno alio (non constat quotos ille fuerit regni Nabuchodonosoris annus) contigerunt quæ narrantur capite Danielis tertio.

Deinde euenerunt, quæ capite Danielis quarto recensentur. nam in insaniam deueniens Nabuchodonosor ob iactantiam & superbiam suam, quæ virtutem sibi diuinam arrogabat impius, è sceptro & regno deiectus, & ab hominum frequentia remotus, herbis, belluarum more, vitam suam septennio sustentauit. Donec sibi ipsi pristinaque menti restitutus, agensque penitentiam, diuino nutu seruatum suum regnum recuperauit. Regnauit Nabuchodonosor annis quadraginta quinque, & post eum Euilmerodac filius eius viginti tribus annis, cui postea successit Balthasar filius ipsius Euilmerodac, nepotique Nabuchodonosoris.

Anno primo Balthasaris, Daniel vidit id, quod habetur capit. 7. suæ prophetiæ, de quatuor bestijs sibi succedentibus, læna, vrlo, pardò, & alia quædam bestia vultu formidabili & mirabili, cornua decem habenti, è quibus prodibat aliud paruum cornu, quod tria alia cornua contriuit, quodque sese audacter contra Deum erexit: quod quidem vitium, fuit figura & typos quatuor regnorum potentissimorum, sub quibus erat Dei populus multa mala passurus, videlicet, sub regno Chaldæorum, Medorum, Persarum, & Græcorum; ex imperio enim Græcorum ortus est Antiochus Epiphaneus, qui populum Iudæorum vehementer afflixit, vt conitat ex Machabæorum libris.

Anno tertio regni Balthasaris, visum aliud Danieli ostensum est de duobus arietibus, quorum vnus contra occidentem, aquilonem, & meridiem pugnabat: quæ visio significabat, regnum Persarum, & regnum Græcorum, & ex regno Græcorum orturum Antiochum, qui erat Dei populum persecuturus.

Capite 5. refert propheta visum, quod diuinitus est ostensum Balthasari de digitis in pariete scriptentibus: quod deinde ipse Daniel est interpretatus.

Capite 6. refertur quo modo Darius Medus, qui Balthasari regnum eripuerat, Danielem toti suæ ditioni & regno præposuerit, quem admodum & Nabuchodonosor fecerat, & Balthasar veste purpurea, & torque aureo donatum, tertium regni principem constituerat. Sed apud regem Darium Daniel accusatus ab æmulis, coniectus est in lacum leonum, propterea quod noluit diuinis honores regi deferre; inde tamen diuinitus liberatus est, & accusatores eius miserè à leonibus lacerati perire, rege iubente.

Anno primo eiusdem regis, visum quoddam est Danieli diuinitus ostensum, quo patefacta fuit 70. hebdomada, idque cap. 9. refertur. Constat porro illæ hebdomadæ annos quadringentos nonaginta; harumque initium quidam accipiunt, à primo anno Cyri, quo soluta est Iu-

dæorū captiuitas; alij, à sexto anno Darij Hytaspis, quo p̄fecta est templi ædificatio; plerique ab an. 20. Artaxerxis Longimani, cum data est Nehemiæ facultas, vt urbem restauraret. Finitur verò quidam hebdomadas in baptismo Christi, alij in morte eius; alij in excidio templi, sub Vespasiano & Tito.

Anno tertio Cyri regis Persarum, cōtigerunt quæ narrantur Dan. ca. 10. & deinde Dan. ca. 12. refert quæ ventura sunt, quæque patietur Ecclesia Dei sub Antichristo, in nefario & impio Antiocho Epiphane, typicè adumbrato per tempus & tempora, & dimidium temporis, hoc est, per annum & duos annos, & dimidium anni, siue, per dies mille ducentos nonaginta, hoc est, per tres annos & sex menses: cuius Antichristi præcessit typus & figura in Antiocho Epiphane, sub quo profanatum est templum tribus annis, & mensibus sex, vt significauit Dan. cap. 12.

Tandem Dan. cap. 14. narrat, quo pacto ipse coram rege Cyro Beli sacerdotes falsi conuicerit, mentientes Beli simulacrum ijs cibis vesci, quos populus offerebat, & apponebat in templo.

Ezechiel vnâ cum Iechonia rege captus est, & translatus in Babyloniam octauo anno Nabuchodonosoris, vbi futura præuidit plurimam, è quibus illud est in primis, quo modo esset obsidenda à Chaldæis Hierosolyma, capienda, & templum ipse exurendum: quæ omnia ad vnum postea euenerunt anno 11. Sedechiæ regis, qui fuit annus 19. Nabuchodonosoris.

Cap. igitur 1. Anno 5. transmigrationis, & 30. ætatis Ezechielis, vidit Ezechiel Dei Maiestatem in magnifico curru venientem; hoc est, vidit Deum venientem tanquam iudicem, vt sui populi peccata puniret.

Deinde ca. 3. & 4. prædicat urbem obsidendam. Cap. 5. eam capiendam: à cap. 6. vsque ad 12. vaticinatur contra montes Israelis, hoc est, contra principes & primarios viros, in quos populariū peccata referuntur.

Cap. 13. & 14. contra falsos Israelis prophetas, hoc est, contra falsos diuini. Verbi interpretes & nuncios, qui cum populi peccata reprehendere deberent, eis conuiebant. Cap. 15. contra ipsum Iudæorum regem, eo quod populum in officio continendum non curabat, grauitè inuicitur. A cap. 16. vsque ad 19. contra omnes Hierosolymitanos ciues. Cap. 20. vsque ad 24. agit contra seniores Israelis: quorum etiam erat communi populi saluti consulere. Capit. 25. contra filios Ammon. Cap. 26. 27. & 28. contra regem Tyri. A cap. 29. vsque ad 32. contra regem Aegypti: contra hos, inquam, omnes, videlicet Ammonitas, Tyrios, & Aegyptios vaticinatur, admonens ac denunciens eos mala passuros, eo quod Dei populum persequerentur, deque eius calamitatibus & malis gauderent. Cap. 33. iterum vaticinatur contra ciues & habitatores Hierusalem, quod se se multis peccatis & sceleribus obstringerent.

Cap. 34. vsque ad 36. aduersus pastores Israelis, hoc est, contra sacerdotes, vt qui officium sibi commissum negligerent, & malegerent. Cap. 37. restitutionem & reditum Iudæorum captiuorum in patriam, prædicat futurum instar ge-

neralis omnium hominum in fine seculi resurrectionis: ita ut sicut mortui mirabili Dei virtute & potestate reuicturi sunt, sic Iudæi, qui in Babylone captiui & penè mortui erant, essent ad patriam quasi ad vitam læti, atque alacres redituri. Cap. 38. & 39. vaticinatur contra Gog & Magog. Quos verò intelligat Ezechiel his nominibus, dubiæ quæstionis est, quidam putant locutum esse Ezechielem de Turcis & Saracenis Christiani nominis & religionis hostibus. Alij totum prophetæ vaticinium ad Antichristum, & eius affectus referunt: alij, ad Romanos, qui sub Vespasiano & Tito, Hierosolymitanum templum diruerunt, & Iudæos per totum terrarum orbem dispergendo plurimum afflixerunt ac vexarunt. A cap. 40. vsque ad 48. prædicit quàm præclarè esset templum iterum exædificandum.

Porro, ut ad Cyrum Persarum regem reuertamur, hic anno primo, quo videlicet Babylonijs, siue Chaldæis, Medis, & Persis, & Assyrijs imperare cœpit, fecit potestatem Iudæis in patriam redeundi, & ædificandi Hierosolymis templum, quod fuerat à Chaldæis igne exustum: ita tamen, ut in ditione sua & imperio essent, & ei tributum in annos singulos penderent. Remisit igitur in Iudæam populum, duce Zorobabele.

Iudæis in patriam reuersis, erat summus sacerdos Iesus filius Iosedec, ex genere & familia Aaron: qui Iesus in Iudæam reducto, altare primum est Domino erectum mense 7. ab eorum reditu in urbem Hierosolymam, ut scribitur 1. Esdr. 3. Anno secundo, templi fundamenta iacta sunt: sed ne eiusmodi ædificatio perficeretur, vicini hostes impediunt, qui Samariam incolebant. Impeditum est opus toto tempore, quo vixit Cyrus: quo mortuo, illud opus repetitum fuit. Sed Cambyfes Cyri filius, qui 1. Esdr. 4. num. 6. vocatur Assuerus Hebræorum more, sed Persico, num. 7. dicitur Artaxerxes, eorumdem hostium dolo & malignitate inductus, prohibuit continuari & absolui. Quare impedita est ædificatio templi toto tempore Cambyfis regis, vsque ad annum secundum Darij regis Persarum, uti dicitur ad finem cap. 4. in lib. 1. Esdr. Tandem, eodem Iesu pontifice, eodemque duce Zorobabele, data est Iudæis potestas à Darij Hystaspis filio, qui cap. 6. lib. 1. Esdr. dicitur Darius, & Cambyst, post Magorum fratrum interitum successerat, ac tum demum perfecta est, & completa templi ædificatio, anno 6. Darij regis Persarum. 1. Esdr. 6. nu. 15. Dedicatum est templum Domino Deo, & solempne pascha celebratum. 1. Esdr. 6. Iesus porro vita functus est, cum pontificatum annis quinquaginta sex gessisset: cui successit filius eius Ioachim.

Ioachimo pontificatum gerente, Iudith illustris foemina, de Holoferne duce exercitus Nabuchodonosoris, qui regnabat in Ninive, nobilissimam illam victoriam, qualem in libro eius descriptam legimus, reportauit. Nam quamuis Genebrardus in Chronico putet hanc historiam Iudith contigisse tempore Nabuchodonosoris magni Babylonijs, & Sulpitius lib. 2. histor. sacrae, existimet accidisse in tempore Artaxerxis Ochi regis Persarum: constans est tamen omnium

opinio, accidisse tempore quo dixi. Scribit August. lib. de ciuit. 18. cap. 26. imperante Cyro, aut iam Cambyse regnante in Perside, gesta esse, quæ in præfato libro Iudith commemorantur: quæ fuit veterum scriptorum sententia: quæ duobus argumentis, potissimum confirmari videtur: vnum est, quod Achior, ut in ipso libro legimus cap. 5. loquens ad Holofernem de Iudæis, dixit: *Nuper autem reuersi ad Dominum Deum suum ex dispersione, qua dispersi fuerant, adunati sunt, & ascenderunt montana hec omnia, & iterum possident Hierusalem, ubi sunt Sancti Sanctorum.* Alterum argumentum est, quod in eadem historia dicitur pontifex esse Ioachim. Sed post reditum Iudæorum in patriam, nullus alius fuit pontifex nomine Ioachim, nisi filius Iosedec. At eo tempore, inquit, nullum erat Templum extructum, cuius tamen fit mentio in libro Iudith. Respondeo, fuisse iam altare Domino erectum, & Templi fundamenta iacta. Deinde, quæ narratur cap. 4. & 5. solum indicant orasse Iudæos conuersos ad faciem Domini, quod ideo dictum est, quia orantes se conuertebant ad locum, ubi steterat arca Domini: & quia ædificatio templi, cœpta erat, & erat Domino creditum altare. Si secundo dicas: Reges Persarum tunc Chaldæis & Babylonijs imperabant, quo modo igitur in Chaldæa regnabat Nabuchodonosor? quo modo item Nabuchodonosor dicitur rex Assyriorum, qui regnabat in Ninive ciuitate magna? & quo modo vicerat, & sibi subiecerat Arphaxad regem Medorum? & quo modo misit ad omnes, qui habitabant in Cilicia, & Damasco, & Libano, ut ipsi parerent; cum hæc omnia loca & prouinciæ essent sub ditione regis Persarum: quo modo item res gerebatur consilio & imperio pontificis, non ducis Iudæorum? Respondeo, nihil hæc ob stare; nam Iustino teste, Assyrij iam defecerant à Persis, & Babylonijs occupauerant: quod fortè accidit, dum Cyrus bello Scythico, & Cambyles Aegypto detineretur. Assyrij enim cupientes rem suam in pristinum statum reducere, desierunt à Persis, & bello Babylonijs ceperunt, & ibi regem ex genere Chaldæorum sibi crearunt, qui dicitur est Nabuchodonosor, vel quia nomen hoc erat eius gentis regibus commune, vel fortè quia eo nomine rex ille appellabatur. Fortassis etiam genus ex primo Nabuchodonosore Babylonijs rege ducebat, qui tempore Ioachim regis Iuda Assyrios sibi subiecerat. Dum verò Assyrij defecerunt à Persis, desierunt & Medi, constituto sibi rege Arphaxad: qui quidem duo reges de iure & potestate regnorum, inter se armis decertarunt: sed victi Medi Assyrijs celsere: & tunc Nabuchodonosor rex Assyriorum parta victoria, misit ad omnes gentes in Cilicia, Damasco, & Palæstina, ut ipsum Dominum suum, & regem agnoscerent, paulo verò post Darij Hystaspis filius opera Zopyri, Babylonijs in suam potestatem redegit, & deuicit Assyrios, teste Augustino, & Orofio, & alijs. Nec mirum est, rem totam gestam esse imperio pontificis, quoniam dux Hebræorum creditur probabiliter abfuisse tunc temporis à Iudæa. Non probo sententiam Cæsi libro 11. de locis Theolog. cap. sexto, dicentis historiam Iudith accidisse tempore Manassis regis Iudæorum: tunc

1. Esdr. 2. 6. 3.

1. Esdr. 2. 6. Nebi. 12.

entim rex ipse, non pontifex, communi populi salute proficeret: rex enim rempublicam regerat.

Ioachim gessit pontificatum annis octo absente patre: eo mortuo, annis quadraginta octo: cui postea successit filius eius Eliafib.

Huius pontificis tempore, Nehemias missus est ab Artaxerxe Longimano rege Persarum Hierosolymam, ut urbem restauraret: qui intra 12. annorum spatium absoluit opus. Ab Artaxerxe videlicet Longimano, missus quoque fuerat Esdras, ut Dei legem restitueret, ut refert idem 1. Esdr. cap. 7. Sed in dubium vertitur, quis fuerit iste Artaxerxes Persarum rex. Constantis est veterum opinio, eum fuisse Artaxerxem Longimanum. De quo 1. Esdr. 7. & 8. & 2. Esdr. 2. 5. & 13.

Eliafib, Ioachim filius, pontificatum gessit annis vno & viginti, & duces fuerunt Resah filius Zorobabelis, & Ioanam filius Resah.

Eliafib mortuo successit in pontificatu Ioiada filius eius, & tunc temporis populus Iudeorum per totum Persarum imperium dispersus, liberatus est a cæde, quam molitus apud Assuerum fuerat Aman. Accidit igitur tota ea historia, quæ refertur in libro Esther. Sed dubiæ quæstionis est quinam fuerit rex ille Assuerus, de quo in libro Esther. quis item fuerit Artaxerxes ille, de quo sermo est in eodem libro cap. 11. 12. 13. & 16. Canus lib. 1. de locis Theolog. cap. 6. ad 9. censet illum regem fuisse, vel Altyagem Medorum regem, annum Cyri regis Persarum, vel Cyxerem regem Medorum patrem Astyagis. Sed communis fuit semper veterum & recentiorum Scriptorum sententia, eum regem Assuerum fuisse Artaxerxem Longimanum, regem Persarum, quem profani Scriptores vocant Artaxerxem: Hebræi verò Assuerum. Vnum ob stare videtur; nam Esther 11. Mardochæus dicitur fuisse de eo numero captiuorum, quos transfudit Nabuchodonosor rex Babylonis de Hierusalem, cum Iechonia rege Iudeæ, & eo Mardochæi ætas, & res ab eo præclare gesse dissentiant omnino cum sententia communis: nam vel non potuit ad tempus Artaxerxis Longimani Mardochæus peruenire, vel in tam præcæta ætate non potuit ea gerere, quæ in libro Esther memorantur. Respondeo, Mardochæum dici esse de eo numero captiuorum, qui fuerunt in Babylonem translati, quia genus dicitur ex his parentibus, qui fuerant translati: genitus fuerat in Babylone, & eius parentes fuerant captiui abducti in Babylonem. Quidam putant Assuerum illum fuisse Artaxerxem Mnemonem: sed mihi magis probatur communis, quam dixi, sententia; & existimo quoque Artaxerxem illum, de quo in libro Esther cap. 11. 12. 13. & 18. fuisse Artaxerxem Longimanum, cuius tempore vixit Mardochæus.

Fuit in pontificatu Ioiada annis viginti quatuor, ei quoque successit filius eius, Ionathan: qui totidem annis gessit pontificatum.

Iaddus successit in pontificatu patri suo Ionathæ, & dux erat Iudas Hyrcanus filius Ioanam ducis; cuius Pontificis anno octauo, Alexander rex Macedo deuictio Dario ultimo rege Persarum, venit in Iudæam: cui obuiam processit, vnâ cum populo ipse Iaddus pontifex, teste Iosepho lib. 11.

Antiquit. cap. 8. Subditiōe Græcorum fuit populus Iudæorum annis 189. eadem conditione, qua fuerat sub imperio Persarum: videlicet regibus Græcorum tributum annuum soluebat: sed Reipublicæ administratio erat penes pontifices ac duces, ac suis legibus & institutis vivebat.

Onias Iaddi filius in pontificatu successit, & fuit sub Ptolemæo Lagi Aegypti rege post obitum Alexandri, hic rex Ptolemæus Iudæam armis occupauit, & multos Iudæorum in Aegyptum captiuos abduxit. Vixit autem Onias in pontificatu annis 27.

Simon nepos Oniæ successit, & pontificatum gessit annis 23.

Eliazarus Simonis frater in pontificatu succedens, eum pontificatum gessit annis 20. quo tempore Ptolemæus Philadelphus Ptolemæi Lagi filius, populum Iudæorum soluta captiuitate in patriam remisit, & Sacra Biblia in Græcum sermonem couertenda, per septuaginta duos Interpretes curauit.

Manasses Eleazarum patrum pontificatum rexit annis 27. partim sub Ptolemæo Philadelpho, partim sub Ptolemæo Euergete.

Simon Iustus honoratus à magno Antiocho, successit in pontificatu: vixit sub Ptolemæo Euergete, huius nominis primo, & sub Ptolemæo Philopatore: quo tempore Antiochus ille magnus, & VI. Syriæ rex Ptolemæum Philopatorum spoliavit Iudææ regno, sed illud rursus recuperavit Ptolemæus Epiphanes, quem Iudæa iterum spoliavit Antiochus. Sed data demum in matrimonium Cleopatra Ptolemæo Epiphani, Antiochus partem tributorum, quam pendebant Iudæi, dotis nomine, Epiphani tribuit, & partem sibi retinuit: at verò Iudææ possessio penes ipsum Antiochum mansit. Ex quo tempore Iudæorum populus fuit regibus Syriæ subiectus. Simon verò cum in Pontificatu vixisset annis vigintiocto, successorem reliquit Oniam filium.

Onias pontifex vixit sub Seleuco Philopatore Antiochi Magni filio, & Antiochi Epiphani, seu Illustris patre: quo tempore turbati cœperunt pontificatus, ortis seditionibus ob quosdam, qui ad pontificatum ambitiosè aspirabant: nam Iason Oniæ pontificis frater, & Menelaus Simonis iusti frater, pontificatum auide cupiebant, Iason deturbato à pontificatu Onia fratre suo, tributum quod regi Antiocho Epiphani soluebatur, auxit: nam in singulos annos promisit talentorum tria millia sexcenta sexaginta: pontificatum obtinuit, Deique populum nefariè & impiè ad Gentilium ritus transferendum curauit, ut pontificatum, quem malis artibus acquisierat, conciliatis sibi plurimus, qui ad ritus Gentium aspirabant, confirmaret magis. Qua in re plurimum est aduersus ab Antiocho Epiphane, qui urbem Hierosolymam ante vastatam, gentem deleuerat, templum diripuerat, atque polluerat, & Iudæos DEI leges, patriæque & auita instituta deserere, & Gentium more vivere compulerat. Tunc sacerdos Matthatias dicitur Assamonæus, ab Assamonæo proauo, cum ea damna, & iniurias ferre non posset, diuinæ legis studio & amore inflammatus, arre-

2. Mach. 4
Iose. lib. 12.
antiq. c. 5.

1. Mach. 2.
Iose. lib. 12.
cap. 7.

ptis ar-

ptis armis, vñ cum quinque filijs, propinquis, & alijs, eas iniurias vlcisci constanter & fortiter coepit. Post cuius obitum vniuersi, qui se illi & filijs adiunxerant, designatum iam ante à patre Iudam cognominatum Machabæum ipsius Mathathææ filium creauerunt populi ducem ad gerenda cum hostibus bella.

Post Iasonem pontificatu pulsus, fuit pontifex frater eius Menelaus, qui in pontificatu vixit annis duodecim.

1. Mach. 7.

Iudas Machabæus Mathathææ fili⁹, dux & princeps tantum populi fuit, cui annis quinque præfuit. Ac multa quidem ille bella constanter, præclare, ac feliciter confecit: primum cum Apollonio duce Antiochi, quem vicit, & interemit. 1. Machab. 3.

Secundum bellum gessit Iudas contra Seronem, vt ibidem commemoratur.

Tertium contra Lyfiæ duces, & exercitū, quos etiam profligauit, ac vicit. 1. Machab. 4.

Quartum cum ipsomet Lyfia Antiochi duce; quem etiam debellauit: ibidem, postea templum mundauit, quod Antiochus ille Epiphanes tribus annis, & sex mensibus antè polluerat.

Quintum eius bellum fuit contra Idumæos, quos etiam debellauit. 1. Machab. 6.

Sextum cum Ammonitis, quos etiam superauit: eodem lib. & cap.

Septimum, cum Timotheo, & Galaaditis, de quibus victoriam reportauit. *Ibid.*

Octauum contra Gentes, quæ erant in Samaria, quas omnes sibi subiecit.

Nonum, iterum cum Lyfia, quem etiam victū, turpiter fugere coegit.

Decimum, cum rege Antiocho Philopatore, & eius exercitu, quod bellum, eodem, quo diximus, capite narratur.

Vndecimum cū Demetrio rege Syriæ, & cum ducebus Bacchide & Alcymo, de quo bello 1. Machabæorum 7.

Duodecimū cū Nicanore duce Demetrii. *Ibid.*

Decimūtertium, cum eodem Bacchide & Alcymo Iudas bellum commisit: in quo & cecidit, postquā strenuè & acriter decertarat. 1. Machab. 9.

Sub Antiocho Epiphane passi sunt septem Machabæi fratres; qui omnes cum Dei legem, & maiorum instituta violare, multis supplicijs & tormentis cogentur, mori maluerunt, & ad extremum mater, quæ fuerat filios ad supplicia fortiter pro patrijs legibus ferenda, virili planè animo cohortata, eodem cum illis supplicio affecta & consummata est, vt 2. Machabæor. 7. perhibetur. Hi fratres Machabæi appellati sunt, siue quod ex genere Machabæorum genus & originem duxerint; siue quod eorū supplicia, & mortes Historia Machabæorum retulerit; atque commemorarit.

1. Mac. 10.
11. & 12.

Jonathan fratrem Iudæ Machabæi, populus Iudæorum, in fratris locum, principem ac ducem creauit. Fuit hic, princeps simul & pontifex appellatus ab Alexandro Antiochi Epiphani filio, rege Syriæ: remissionem tributorum à Demetrio juniore impetrauit: sed tandem dolo Tryphonis regnum affectantis, Ptolemaide captus, cum duobus filijs interfectus est. Gessit pontificatum, & principatum annis decem & octo.

Simon, Ionathæ frater, princeps simul & pontifex, successit: arcem Hierosolymæ ab hostibus recepit: Iudæos in veterem libertatem vindicauit, propagatis sui principatus finibus, renouata amicitia cum Spartiatis & Romanis, cum annos octo in pontificatu & principatu vixisset, dolo interceptus in conuiuium est à genero Ptolemæi, qui principatum ambitione affectabat, in quo tamen Ioannes Hyrcanus, ipsius Simonis filius successit.

Ioannes Hyrcanus, princeps simul & pontifex fuit: Idumæos deuicit, Samariam cepit.

Aristobulus Ioannis Hyrcani filius, idem & princeps & pontifex fuit. hic primus post captiuitatem Babylonicam, sibi diademata regum impoposuit, & rex est appellatus. mortuus est anno primo sui regni.

Alexander Ianneus Aristobuli frater, rex ipse quoque & pontifex fuit, Sadducaus & crudelis, pius & religiosus Iudæos occidisse, & Phariseos sexcentos cruci affixisse fertur: vnde totam urbem Hierosolymam Phariseorum cædibus repleuit. regnauit annis 27. reliquit duos filios, Hyrcanum & Aristobulum: sed administrationem regni Alexandræ vxori commisit: quæ dicta à Græcis Alexandra, à Iudæis Salome vocatur.

Alexandra regnum administrauit an. 9. Phariseos in amicitiam recepit. Pontificatum Hyrcano filio natu maximo tradidit, dum vixit: cui moriens, regnum cum pontificatu coniunctum, testamento reliquit.

Hyrcanus Alexandri Iannæi filius, rex simul & pontifex fuit: & post tres menses ab Aristobulo fratre pulsus, ad Pompeium Magnum tunc Romanam rem in Asia gerentem, se recepit.

Aristobulus Hyrcani frater, sex annis regnauit pulso fratre è regno, capta Hierosolyma à Pompeio, in ipsius potestatem deuenit, vinctusq; Romanam missus est: & restituit solum pontificatum Hyrcano, Iudæa iuris Romanorum facta est, ita vt Romanis tributum pendere coepit anno cæ. ante Christi Domini ortum, suis tamen iustitijs & legibus regebatur, quanquam per Romanos Syriæ præfides, cuius pars erat Iudæa, administrabatur. Syriæ autem gubernatio primum Pompeio, mox Scæuro, deinde Gabinio, & post Crasso mandata est, & Pompeius Antipatrum Idumæo genere Ascalonitam procuratorem in Iudæa constituit, Hircauo pontificatum gerente.

Ex eo tempore solum præfuerunt pontifices in ijs, quæ ad Dei cultū & cæremonias pertinebant: ius verò & potestas in cæteris penes Romanos erat. Interim Hyrcanus pontifex obsidetur à Parthis, quos adduxerat Antigonus ipsius Hyrcani nepos ex fratre Aristobulo: & vix expugnatus captiuus abducitur: & iterum regnum Iudææ, eiectione Hyrcano vñ cū Antipatro, redit ad posteros Aslamonorum, seu Machabæorum, nempe ad Antigonum filium Aristobuli.

Antigonus Aristobuli filius, rex & pontifex factus, Parthorum auxilio, præfuit annis tribus: sed deinde eiectus è regno, & interceptus est ab Herode Antipatri filio, Hyrcani genero, qui Herodes Romanorum ope, factus est rex Iudææ, & tunc Iudæa, quæ penes posteros Machabæorum fuerat an. 122. ad Herodem alienigenam transiit.

Herodes

Herodes hic Antipatri filius Afcalonita, com-
videret Hyrcanum focerum quondam regem &
pontificem, reuerfum ex Parthis, vt regem à po-
pulo faluari, anno 26. fui regni interfecit cū to-
ta familia, ne quis ftirpis regie fupereffet: & tūc
nūtu & arbitratu fuo ccepit pōtiffices creare mu-
tare, cōfirmare: qui mos deinde ad Romanos trā-
fiffe vſq; ad Chriſti Domini aduentum. poſt mul-
tas cades tandem Iudæi inuiti eum pro rege ac-
ceperunt an. 32. à ſe occupati regni, regnauit an.
37. & miserabili virg exitu deceſſit, relicto regno
Iudææ Archelao filio, & Galilæa iure Tetrarchie
Herodi filio, qui dictus eſt Antipas, Iturea & Tra-
choniſide Philippo, Abylina Lyſania filijs.

Archelaus Herodis Afcalonitæ filius, rex Iu-
dææ, cum an. 8. regnaſſet, apud Cæſarem Augu-
ſtum per duellionis accuſatus, Romæ priuatus eſt
regno, & Viennam Galliæ relegatus: & inde Iu-
dæa ccepit per Procuratores Romanos governari,
ceteris Herodes filijs in ſuis Tetrachijs, quæ
iſtis aſſignatæ erant, remanentibus.

Tertio queritur, Quo ordine ſibi inuicem Pro-
phetæ ſucceſſerint, qui ſacros fuorum vaticinio-
rum libros reliquerunt.

Primus eſt Iſaias: qui tempore Ozia, Achaz, &
Ochozia regum Iudææ, vaticinatus eſt.

Secundus, Hieremias, Anathotites Sacerdos,
à diebus Iofia regis Iudææ vſque ad Sedechiam re-
gem prophetauit.

Tertius, Ezechiel, & ipſe ſacerdos quinto anno
Tranſmigrationis regis Ioachim apud urbem Ba-
byloem, moeſtis ob captiuitatem Iudæis, & in
captiuitate detentis, ſuum edidit vaticinium.

Quartus, Daniel, ipſe quoque in eadem Tranſ-
migratione Babylonem abductus, vixit vſque ad
annum quintum ex quo Cyrus rex Perſarum Ba-
bylonijs cœperat imperare.

Eti quidem quatuor, Prophetæ maiores ap-
pellantur: minores verò, duodecim, qui ſequun-
tur.

Primus eſt Oſee; qui ſub Ozia, Ioathan, Achaz,
& Ezechia regibus Iudææ, & Hieroboam filio Io-
as, rege Iſraëlis, eſt vaticinatus, fuit æqualis E-
ſaiæ.

Secundus Ioel; qui ſub eiſdem Regibus credi-
tur vaticinatus.

Tertius, Amos; ſub Ozia rege Iudææ, & Hiero-
boam filio Ioas rege Iſraëlis.

Quartus, Abdias: hic eodem tempore creditur
prophetaſſe.

Quintus, Ionas: qui etiam putatur vixiſſe, ſub
Hieroboam rege Iſraëlis.

Sextus, Michæas; ſub eiſdem regibus Iudææ, qui-
bus Oſee, & Iſaias, vaticinium ſuum edidit.

Septimus, Nahum: hic ſub Ezechia rege Iudææ
prophetauit.

Octauus, Habacuch, ſub Ioachim rege Iudææ.

Nonus, Sophonias, ſub Iofia rege Iudææ.

Decimus, Aggæus, anno ſecundo regni Perſa-
rum, reuerſus in patriam Iudæis, nunciat impletū
eſſe tempus inſtaurandæ domus Domini, & urbis
Hieruſalem.

Vndecimus, Zacharias, qui ſub idem tempus
cepit vaticinari.

Duodecimus, Malachias, omnium ſcilicet vl-
timus propheta, & putatur eſſe Eſdras ſacerdos,

& Scriba, hic creditur vaticinatus ſub Dario, &
Artaxerxe Longimano Perſarum regibus.

Ieſus filius Sirach Prolemæi Lagi filij tempo-
re creditur ſcripſiſſe Librum, qui dicitur Eccle-
ſiaſticus.

Ioachim Pontifex filius Iofedech, & qui ei in
Pontificatu ſucceſſit, putatur ſcripſiſſe Hiſtoriam
Iudith.

Mardocheus (vt plerique opinantur) fuit au-
ctor Hiſtoriz Eſther, & iuxta aliquorum ſenten-
tiam, ſcripſit ſub Artaxerxe Mnemone Perſarum
rege, qui in eo libro vocatur Aſuerus; iuxta alios
vero, ſub Artaxerxe Longimano. Itaq; Anno pri-
mo quo Babylonijs Cyrus imperare cœpit, Iudæi
in patriam redierunt, & anno ſecundo ab eorum
reditu iacta ſunt fundamenta Templi, & anno
ſexto Darij Hyſtaſpis filij, qui erat annus à reditu
Iudæorum vigefimus ſepimus reparatum eſt Tē-
plum, & regnante Cambyſe poſt Cyrum in Per-
ſide contigit celebris illa victoria Iudith ſub Io-
achim Pontifice filio Iofedech: deinde anno ſe-
ptimo Artaxerxis Longimani poſt reparationem
Templi anno ſerè quinquageſimo ſeptimo reſti-
tuta eſt lex per Eſdras Sacerdotem, & urbis re-
dificatio per Nehemiam reſumpta anno eiufdem
Regis vigefimo, ab ipſius verò Templi reparatio-
ne anno ſerè ſeptuageſimo. At Iudæorum libera-
tio in regno Perſarum à cæde Aman per Mardo-
cheum, & Eſther ſecundum aliquos accidit anno
duodecimo Artaxerxis Mnemonis, à reditu ve-
rò Iudæorum anno centefimo quinquageſimo:
ſed iuxta communem ſententiam, quam hæc-
tenus ſequutus ſum, contigit regnante Artaxerxe
Longimano.

Caput LVII.

*De Tempore, quod inter Egreſſum Hebræ-
orum ex Aegypto duce Moſe, inter-
ceſſit, vſque ad Templi ex-
tructionem.*

PRIMO queritur, Quot annos contineat ea,
quæ dicitur quarta Mundi Aetas ab exitu I-
ſraëlitici populi vſque ad templi ædificationem.

Reſpondeo 3. Reg. 6. numerari annos 480. qui
ex ſacris literis ita colliguntur:

Moſes ex tribu Leui rempublicam	
Iudæorum adminiſtrauit annis	40. Deut. 29.
Iofue de tribu Ephraim	an. 28. vel 18. ſecun- dum alios
Othoniel ex tribu Iudæa,	an. 40. Iudic. 3.
Aiod ex tribu Benjamin,	an. 8. Iudic. 3.
Debbora ex tribu Ephraim, & Barach, ex tribu Ne- phthali	an. 40. Iudic. 5.
Gedeon aliàs Hierobaal ex tribu Manaffe,	an. 40. Iudic. 8.
Abimelech filius eius ſpurius,	an. 3. Iudic. 9.
Thola ex tribu Iſſachar,	an. 23. Iudic. 10.
Iair ex tribu Manaffe,	an. 22. Iudic. 10.
Iephehe ex tribu Manaffe,	an. 6. Iudic. 12.
Abeſſan ex tribu Iudæa,	an. 7. Iudic. 12.
Aialon ex tribu Zabulon,	an. 10. Iudic. 12.

Abdon,